

Investigații financiare, recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale în Republica Moldova

Co-funded by
the European Union

cooperare
germană
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTITIEI
NATIONAL INSTITUTE OF JUSTICE

IPRE
Institutul pentru Politici
și Reforme Europene
ipre.md

Obiectivele cursului

- Înțelegerea conceptelor de recuperare și confiscare a bunurilor infracționale precum și a importanței investigațiilor paralele;
- Înțelegerea, aplicarea și implementarea identificării, urmăririi, indisponibilizării și a confiscării bunurilor infracționale, inclusiv în legătură cu spălarea de bani și alte infracțiuni grave;
- Informare cu privire la importanța screening-ului, a planificării și a prioritizării cazurilor de infracțiuni financiare majore;
- Consolidarea cunoștințelor cu privire la cooperarea internațională și cadrul legal internațional în domeniul recuperării bunurilor infracționale și a confiscării;
- Partajarea celor mai bune practici cu alte agenții partenere;
- Soluționarea simulărilor de cazuri împreună cu formatorul.

Componente-cheie ale cursului

Lecția 1:

Conceptele de recuperare a bunurilor infracționale și investigații financiare

Lecția 2:

Planificarea și gestionarea investigațiilor financiare complexe

Lecția 3:

Identificarea și urmărirea bunurilor infracționale

Lecția 4:

Indisponibilizarea, confiscarea și administrarea bunurilor infracționale

Lecția 5:

Indisponibilizarea, confiscarea și administrarea activelor

Lecția 6:

Cooperare internațională

Lecția 1 – Conceptele de recuperare a bunurilor infracționale și investigații financiare

- Conceptele de recuperare a bunurilor infracționale, investigații financiare, spălarea banilor și finanțarea terorismului;
- Lanțul penal și ciclul de recuperare a bunurilor infracționale;
- Informații financiare și importanța acestora pentru recuperarea bunurilor infracționale și a investigațiilor financiare.

Obiectivele investigației financiare

Neadmiterea obținerii de către infractor a beneficiilor de pe urma săvârșirii infracțiunii

Asigurarea unei piste de investigație paralele cu cercetarea penală

Furnizarea de probe privind bunurile infracționale care ar putea fi administrate în contextul cercetării penale

Prevenirea și urmărirea cazurilor de spălare a banilor, finanțare a terorismului și a altor infracțiuni grave

Privarea infractorului de surse de finanțare care ar putea fi utilizate pentru săvârșirea unor noi infracțiuni

Infractorii vs. Organele de drept

Infractorii:

Ascund, tănuiesc etc.
bunurile obținute din activități
infracționale sau care
urmează a fi folosite pentru
săvârșirea acestora

Organele de drept:

Informații operative,
investigații etc. pentru
zădărnicierea eforturilor
infractorilor

Lanțul penal complet

Informații operative

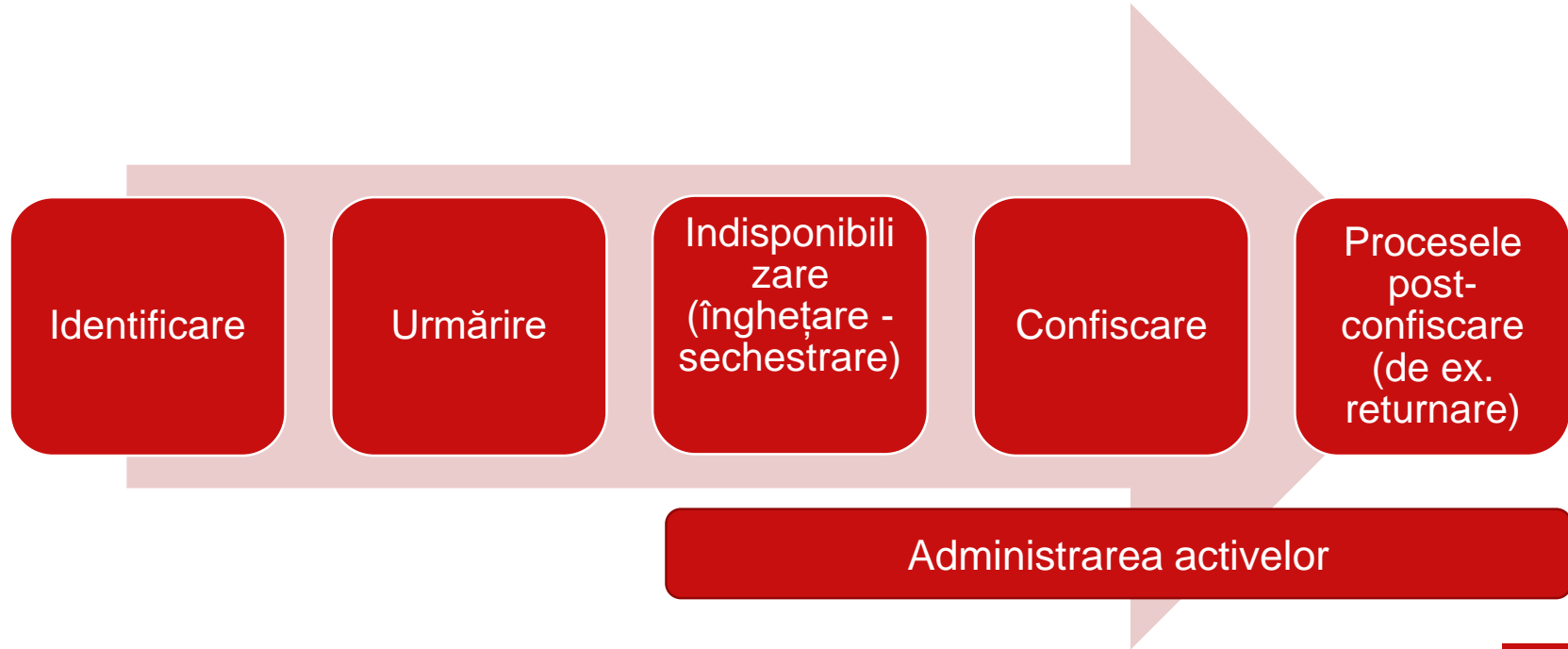
Investigație

Urmărire penală

Condamnare

Administrare post-condamnare,
de ex. confiscare, returnare etc.

Procesul de recuperare a bunurilor infracționale

Informații vs. Informații operative

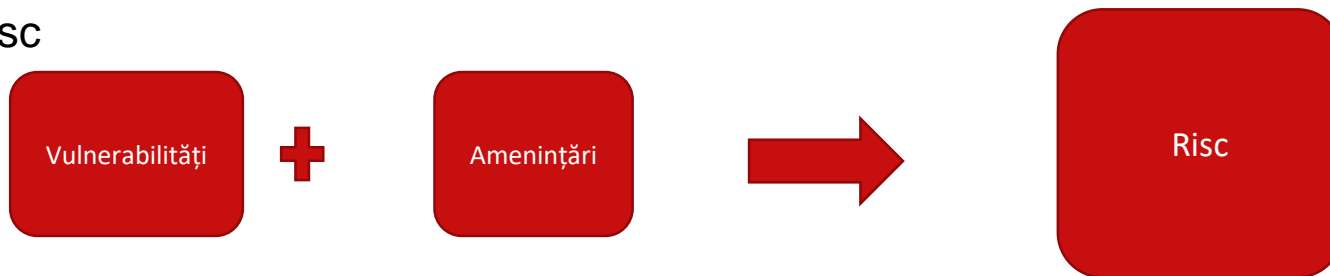
Informații: elemente de date
și fapte colectate

Informații operative:
„Produsul rezultat din
colectarea, procesarea și
analiza informațiilor
disponibile” (definiție a
Departamentului SUA
pentru Apărare)

Disponibilitatea informațiilor
operative le permite
conducătorilor investigațiilor
și cunoască riscurile și să ia
decizii

Scopul colectării informațiilor operative: conștientizarea riscurilor

Risc

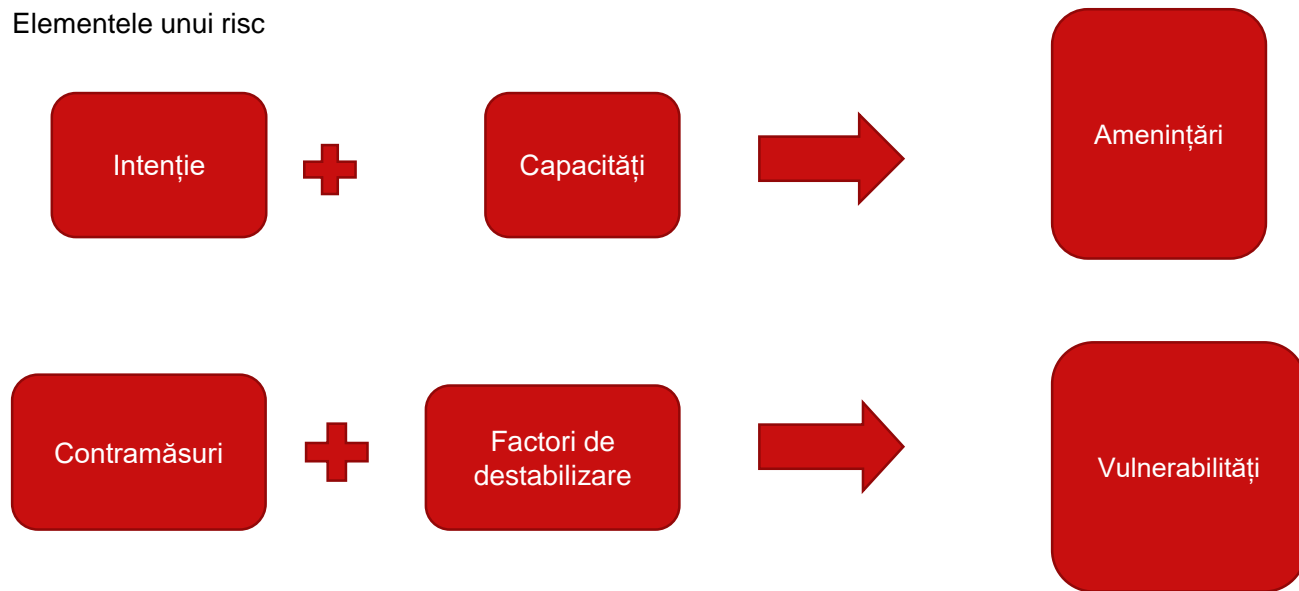

Importanța înțelegerii diferitor elemente ale riscurilor
Importanța Evaluării Naționale a Riscurilor

Sfat 1: Cunoașterea riscurilor (infracțiunilor financiare) este necesară pentru luarea unor decizii strategice cu privire la contramăsuri și pentru aplicarea unei abordări bazate pe riscuri.

Elementele riscurilor

Elementele unui risc

Ciclul informației operative

Ciclul informației operative le permite conducătorilor să înțeleagă riscurile și să ia decizii.

Una din deciziile posibile poate fi inițierea unei investigații financiare paralele pentru recuperarea bunurilor infracționale.

Validarea informației operative

Acuratețea informațiilor
Fiabilitatea informatorului

Validarea 4 * 4 sau 6*6 (sistem de atribuire a scorurilor)

Sfat 2: Colectarea informației operative are scopul de a asigura un fundament cât mai solid pentru luarea deciziilor.

Caracteristicile informațiilor financiare și a procesării acestora

Agențiile guvernamentale și instituțiile din industria financiară utilizează informațiile financiare pentru descoperirea, întreruperea și zădărnicierea eforturilor de finanțare a terorismului sau a altor infracțiuni grave precum și a tentativelor de „spălare” a produselor infracționale, inclusiv prin:

Colectarea și analiza datelor ce conțin componentă financiară, de ex. înregistrări ale transferurilor bănești

Analiza amenințărilor ce conțin componentă financiară și a măsurilor de contracarare, de ex. finanțarea terorismului

Sfat 3: Informațiile financiare sunt uneori similare cu probele datorită naturii factuale a acestora (de ex. informații cu privire la conturi obținută printr-un raport de tranzacție suspectă), respectiv s-ar putea să nu fie nevoie de un mandat din partea instanței sau de asistență juridică reciprocă pentru obținerea aceluiași informații de către echipa de investigare.

Legea nr. 308/2017, art. 19.d: Unitatea de informații financiare realizează „investigații financiare”

Exemple de surse de date pentru informații financiare

RTS/RAS/RTV

Informații privind
transferurile
bănești (de ex.
din sistemul
SWIFT)

Informații privind
BE/BEF*

Registre publice ale
proprietăților imobiliare, a
vehiculelor, bărcilor, etc.

Date KYC
(cunoaște-ți
clientul)

Date comerciale

- Noua recomandare nr. 24 din partea GAFI. Rec. 25 încă se află în proces de consultări publice inițiate de GAFI.
- Noua hotărâre a CEJ privind registrele BE și confidențialitatea datelor

Colectarea și prelucrarea informației în sectorul financiar

Caracteristicile spălării banilor

Infrațiunea generează beneficii în numerar sau alte forme de active.

Spălarea banilor reprezintă un proces de ascundere a sursei ilegale de venituri, acestea fiind deghizate sau convertite astfel încât să pară a fi provenit din surse legitime.

Întotdeauna există o infracțiune predicat săvârșită prin care au fost generate veniturile infracționale pentru operațiunea de spălare a banilor.

Diferențe în legislațiile naționale în legătură cu infracțiunile predicat: listă cu anumite infracțiuni sau oricare infracțiuni generatoare de venituri ilicite. **Codul Penal al RM art. 243**: face referire la „originea ilicită a bunurilor” – fiind vorba de săvârșirea oricăror crime generatoare de venituri ilicite.

Etapele spălării banilor

Colectarea fondurilor/activelor generate din săvârșirea unor infracțiuni (venituri infracționale)

- Trafic de droguri
- Trafic și contrabandă de ființe umane
- Tâlhărie
- Fraudă
- Corupție
- Alte infracțiuni generatoare de venituri
- De asemenea: **strângere de fonduri pentru finanțarea terorismului**

1

- ✓ **Deplasarea fizică a banilor pentru separare de masa infracțională și de asocierea directă cu infracțiunile**

Plasare

2

- ✓ **Deghizarea originii banilor pentru a nu admite recuperarea acestora în calitate de BI**

Stratificare

3

- ✓ **Revenirea banilor la dispoziția infractorilor cu aparența de a fi provenit din surse legale**

Integrare

Etapele spălării banilor (exemple)

Plasare

- ✓ Schimbarea valutei (inclusiv tranzacții cu criptomonede)
- ✓ Schimbarea denumirilor
- ✓ Convertirea activelor în numerar
- ✓ Transportarea numerarului
- ✓ Depozite în numerar

Stratificare

- ✓ Transferuri bănești către diferite conturi bancare
- ✓ Retrageri în numerar
- ✓ Depuneri de numerar în alte conturi bancare
- ✓ Tranzacții off-shore
- ✓ Companii scoică

Integrare

- ✓ Împrumuturi fictive
- ✓ Crearea unor rapoarte financiare/de venituri fictive
- ✓ Vânzări fictive a unei afaceri-paravan
- ✓ Utilizarea fondurilor în beneficiu personal, investiții, consum, achiziții de automobile, case, etc.

Finanțarea terorismului

- Sprijinirea terorismului în mod direct sau indirect;
- Suportul poate fi adresat 1) teroriștilor individual, 2) organizațiilor teroriste și 3) pentru operațiuni teroriste;
- Atât din surse ilegale cât și din surse legale;
- Motivație ideologică, politică etc. (spre deosebire de spălarea banilor – infracțiune motivată de dobândirea unor beneficii financiare);
- Etapele de strămutare și păstrare – destul de similare cu etapele operațiunilor de spălare a banilor.

Codul Penal al RM art. 279: „punerea la dispoziție sau colectarea intenționată de către orice persoană, prin orice metodă, direct sau indirect...”

Sfat 4: Activitățile teroriste pot fi finanțate atât din surse ilegale cât și legale, ceea ce respectiv are impact asupra planului de investigație.

Indiciul 1

Însărcinarea 1

Grupul 1 va prezenta constatările

Grupul 2 va oferi feedback și va adăuga constatările proprii care nu au fost menționate

Grupurile 3 și 4 vor comenta în caz dacă va fi necesar

75 min pentru pregătire

45 min pentru prezentare

Lecția 2 – Planificarea și gestionarea investigațiilor financiare complexe

- Procesele de investigare penală și investigare financiară
- Screening-ul și prioritizarea cazurilor
- Planificarea investigațiilor financiare complexe
- Rolul special al procurorului la etapa de investigare

Agenții importante pentru investigațiile financiare

UIF

Recepționează RTS/RAS
Capacități analitice
Diseminarea rapoartelor pentru investigații

Organele de drept (CNA/ARBI)

Colectarea datelor
Măsuri speciale de investigație
Pregătirea aplicării măsurilor preliminare, de ex. aplicarea sechestrului

Procuratura

Obținerea mandatului din partea instanței pentru aplicarea măsurilor de constrângere
Evaluarea bazei legale și a probelor
Rechizitoriu și audiere în instanță
Asistență juridică reciprocă (PG)

Autoritatea vamală

Sistemul transfrontalier de declarare a numerarului
Tipologii de spălare a banilor re. contrabandă

Ministere (de ex. Ministerul Justiției sau Ministerul de Externe)

Asistență juridică reciprocă
Repatrieri de fonduri

Instanțele de judecată

Emiterea mandatelor pentru aplicarea măsurilor de constrângere
Condamnări
Confiscări

Temeiuri pentru inițierea unei investigații financiare

Plângeri penale (din partea unor persoane, companii sau agenții de stat)

Rapoarte ale UIF

Solicitări de asistență juridică reciprocă

Dezvăluiri spontane

Auditori

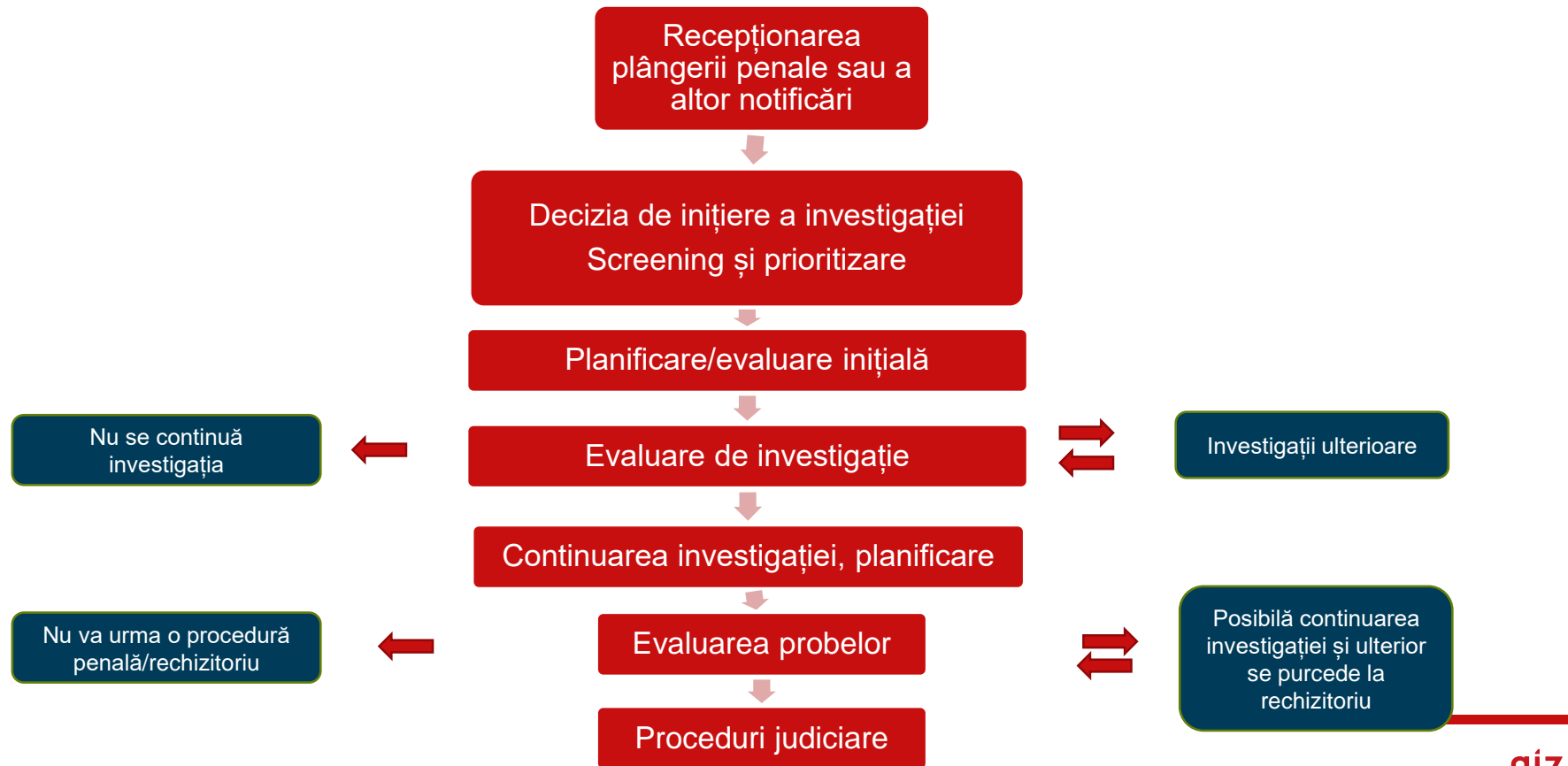
Avertizori de integritate

Informații din mass-media și din partea organizațiilor societății civile

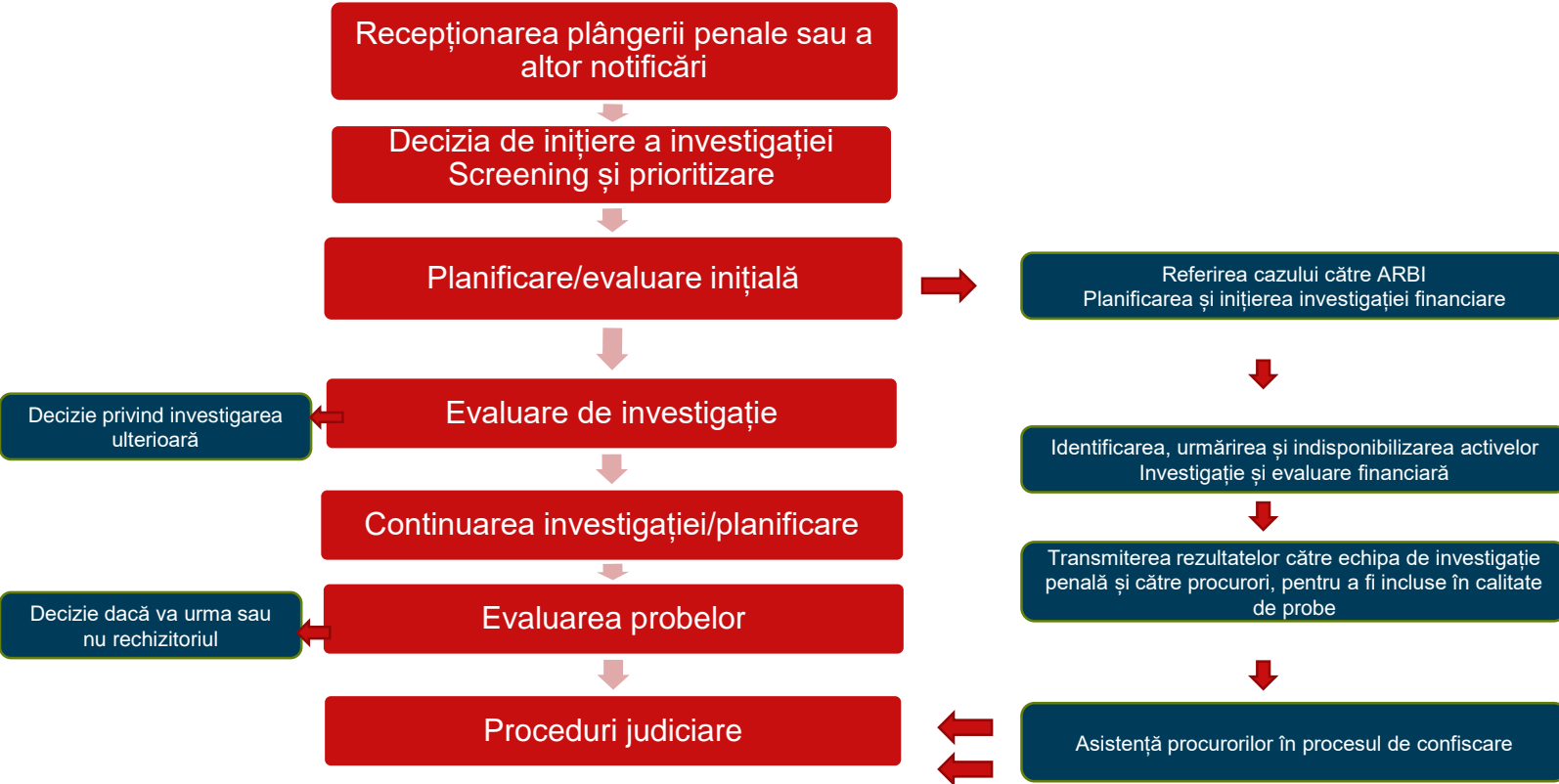
Informări din partea serviciilor secrete

- În Moldova procurorii au împuternicirea legală de a iniția investigațiile
- ARBI nu inițiază cazuri, dar se ocupă de cazurile care îi sunt referite

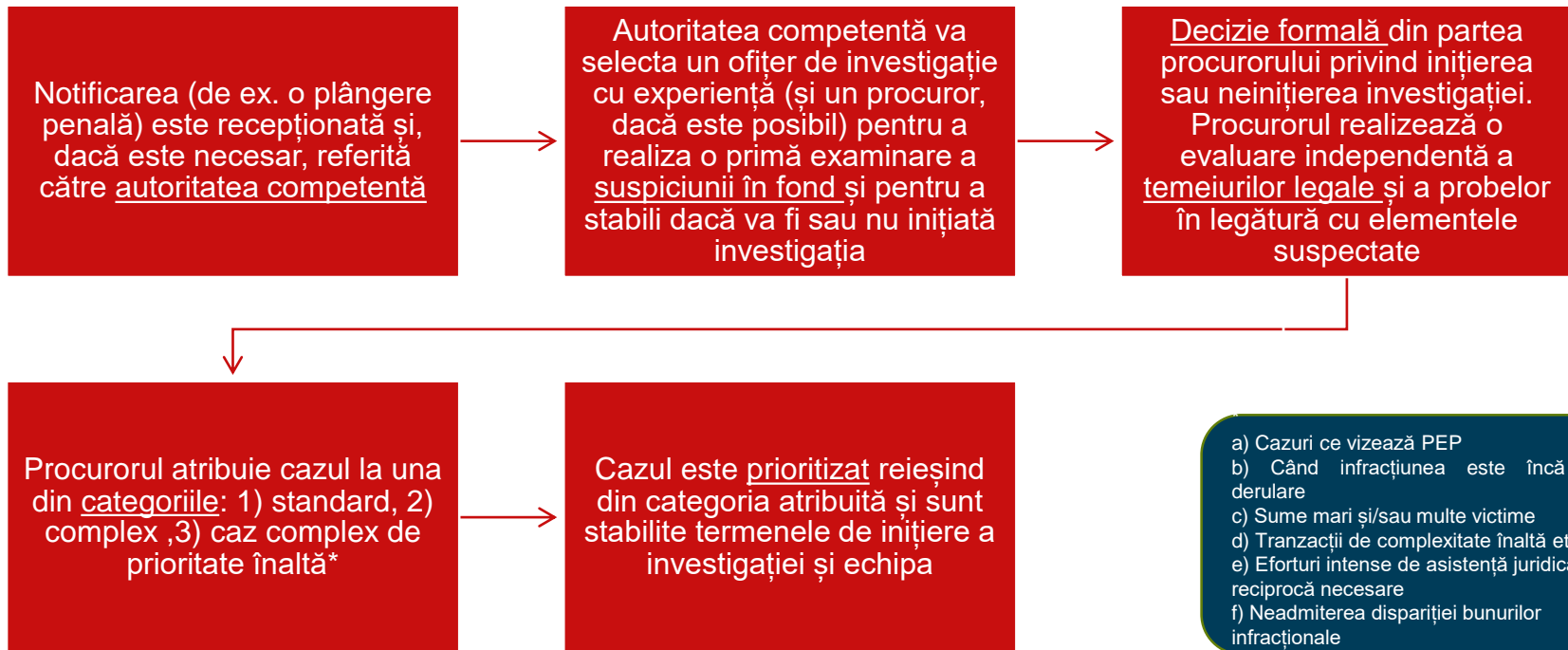
Procesul de investigație penală

Procesele de investigație penală și financiară combinate

Screening-ul și prioritizarea notificărilor ce declanșează inițierea unei investigații

Considerente strategice privind cazurile de complexitate înaltă

Sfat 5: Investigațiile financiare complexe necesită o planificare detaliată a etapelor, termenelor, pașilor de investigație și a competențelor necesare.

- Pentru **cazuri complexe (categoria 2)** și **cazuri complexe de prioritate înaltă (categoria 3)** este nevoie de o planificare și conducere strategică specială
- Gândiți-vă la o persoană de contact pentru relațiile cu mass-media;
- Investigația trebuie planificată pe etape:
 - Evaluare preliminară
 - Pașii de investigație, de ex. interceptare, observație, ordin de prezentare, AJR, audieri
 - Rechizitoriu
 - Pregătirea procedurilor judiciare
 - Audieri în instanță, condamnare, confiscare, evaluare
- Crearea echipei de investigație comună cu ofițerii de investigație și procurorii chiar din Ziua 1;
- Atragerea experților din afară în caz de necesitate;
- Definirea termenelor pentru fiecare etapă a investigației;
- Concretizarea rolului procurorului înainte, în timpul și după investigație.

Aspecte practice privind planificarea investigației

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y
1	The investigation against the Central European Gas Company Ltd.																								
2																									
3	Criminal complaints received by NAC: 15 December 2022																								
4																									
5	Initial examination of the criminal complaint received by NAC Investigation Team A. Conclusion: There is a substantiated suspicion of money laundering (article 243 of the Penal Code) and active/passive bribery (article 324 and 325 of the Penal Code)																								
6																									
7	The case sent to APO for decision on formal opening of investigation: 20 December 2022																								
8																									
9	Decision by APO to open formal investigation on 5 January 2023																								
10																									
11	Categorization of case: Complex high-priority case (category 3)																								
12																									
13	Composition of the investigation/prosecution team: Case officer Lungu and case officer Balan from NAC, case prosecutor Sirbu from APO and case officer Rusu assigned from CARA																								
14																									
15	Planning of the investigation:																								
16																									
17		Action	MLA	Search location A	Search location B	Review seized evidence	Interrogations witnesses	Interception	Interrogations suspect	Decide on indictment	Analyze financial intel														
18	Month																								
19	January		X												X										X
20	February		X	X											X										X
21	March		X		X	X									X										X
22	April		X			X					X				X										
23	May		X			X					X				X										
24	June		X												X										
25	July		X												X										
26	August		X												X			X							
27	September																			X					
28																									
29																									
30																									

Compoziția și asigurarea cu resurse a echipei de investigație

- Considerați oportunitatea de creare a unui grup multidisciplinar;
- Echipe comune de investigație la nivel național;
- Echipe comune de investigație cu state terțe;
- Expertiză în analiza tranzacțiilor și a documentelor financiare;
- Atragerea la necesitate a experților în domeniul fiscal/bancar, în contabilitate criminalistică precum și experți legali;
- Asigurarea transparenței față de conducătorii autorităților responsabile, pentru a asigura resursele necesare pentru gestionarea cazului.

Rolul special al procurorului la etapa de investigație

Decizie cu privire la inițierea formală a investigației

Pentru cazurile atribuite la categoria 2 sau categoria 3, procurorul trebuie integrat în componența echipei de investigație

Se recomandă ținerea unui „jurnal legal” pe toată durata investigației

Responsabil pentru obținerea mandatelor din partea instanței privind aplicarea măsurilor de constrângere

Îi ajută pe membrii echipei de investigație să înțeleagă care anume elemente necesită a fi sprijinite cu probe

Evaluează valoarea probelor și se asigură că acestea au fost dobândite pe căi legale

Sfat 6: Procurorii trebuie să colaboreze cu echipa de investigație pentru a stabili strategia de colectare a probelor reieșind din prevederile legislației.

Dificultăți de ordin legal ce pot apărea la etapa inițială a investigațiilor financiare

Jurisdicție: Are oare Moldova jurisdicție asupra cazului? Și dacă infracțiunea a fost comisă peste hotarele țării, sau dacă infractorul domiciliază într-o altă țară?

Dubla incriminare: În caz de legătură cu o țară terță;

Imunități: Se aplică oare anumite reguli privind imunitatea, de exemplu în cazul anumitor persoane expuse politic sau a diplomaților?

Termen de prescripție: A expirat oare termenul de prescripție? Sau poate acesta ar putea fi suspendat prin anumite acțiuni ale autorităților?

Standardele privind probele: Este necesar de stabilit cât mai devreme care este standardul privind probele („în afara dubiului rezonabil” sau poate vreun alt standard). Care este abordarea în acest sens în Moldova? Este oare necesar de a dovedi și crima predicat în cazurile de spălare a banilor?

Cui și pentru ce vor fi înaintate învinuiri?

Există oare un infractor-cheie și complici ai acestuia, sau toți cei implicați au același statut și în ce măsură asta va avea un impact asupra modului în care vor fi înaintate învinuirile?

Echilibru între înaintarea învinuirilor unei persoane vs. Atragerea acesteia în calitate de martor

Răspundere penală personală vs.
Răspundere penală corporativă

Care vor fi prevederile legale aplicabile într-o anumită situație?
Infrațiunile de corupție pot fi catalogate drept mituire, delapidare, SB etc. Modul în care se va face alegerea respectivă va avea un impact asupra termenelor de prescripție, asupra instrumentelor de investigație aplicabile etc.

Indiciul 2

Însărcinarea 2

Grupul 3 vor prezenta primii

Grupul 4 vor prezenta feedbackul lor și vor completa răspunsul primului grup

Grupurile 1 și 2 vor comenta dacă va fi necesar

60 min pentru pregătire

30 min pentru prezentare

Lecția 3 – identificarea și urmărirea activelor

- Standarde internaționale cu privire la identificarea și urmărirea activelor
- Informații de bază cu privire la suspect
- Date din partea altor autorități
- Date din partea sectorului financiar
- Date obținute prin aplicarea metodelor speciale de investigație

Standarde internaționale cu privire la identificarea și urmărirea activelor

- 40 de recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF-GAFI)
- Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (Convenția de la Palermo)
- Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope (Convenția de la Viena)
- Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției (Convenția UNCAC)

Standardele internaționale pun accentul pe două elemente de bază ale recuperării activelor:

- 1) Ce reguli trebuie să fie asigurate la nivel național pentru a fi posibilă implementarea standardelor internaționale?
- 2) Cum va fi asigurată Asistența Juridică Reciprocă și alte forme de cooperare aferente cazurilor concrete (cooperare tactică)?

Recomandările GAFI nr. 4 și 38

Recuperarea activelor:

- Identificarea, urmărirea și evaluarea averii;
- Realizarea măsurilor de investigație adecvate;

Indisponibilizarea activelor:

- Aplicarea unor măsuri provizorii precum înghețarea sau punerea sub sechestru a activelor care ar urma să fie confiscate mai târziu;

Confiscarea activelor:

- Bunuri provenite din activități infracționale;
- Bunuri obținute în rezultatul săvârșirii unei infracțiuni sau bunuri care vor servi la săvârșirea unei infracțiuni (de ex. spălarea banilor sau finanțarea terorismului);
- Proprietăți cu o valoare corespunzătoare valorii bunurilor infracționale directe;

Asistența Juridică reciprocă și recuperarea activelor:

- Întreprinderea aceluiași acțiuni de recuperare, indisponibilizare sau confiscare a activelor la solicitarea altor țări care ar fi întreprinse și în legătură cu cazurile proprii;

Considerente speciale:

- Respectarea drepturilor terților de bună credință (*bona fide*);
- Luarea în considerare a opțiunilor de confiscare extinsă sau de confiscare fără condamnare.

31. Competențele autorităților de aplicare a legii și de investigație

Atunci când desfășoară investigații pentru infracțiuni de spălare a banilor, infracțiuni predate conexe și infracțiuni de finanțare a actelor de terorism, autoritățile competente trebuie să poată obține accesul la toate documentele și informațiile necesare a fi folosite în acele investigații, în urmărirea penală și acțiuni care au legătură cu acestea. Aceasta trebuie să includă competențe pentru folosirea măsurilor asigurătorii de obținere a înregistrărilor (documentelor) deținute de instituțiile financiare, DNFBP și alte persoane fizice și juridice, pentru detectarea de persoane și sedii, pentru luarea declarațiilor martorilor, și pentru sechestrarea și obținerea de dovezi.

Țările trebuie să se asigure că autoritățile competente care efectuează investigații au posibilitatea să utilizeze o gamă largă de tehnici investigative potrivite pentru investigarea cazurilor de spălare a banilor, a infracțiunilor predate conexe și finanțarea actelor de terorism. Aceste tehnici investigative includ: operații sub acoperire, interceptarea comunicațiilor, accesarea sistemelor informatice și livrarea (corespondenței, trimiterilor poștale) controlată. În plus, țările trebuie să aibă mecanisme eficiente pentru a identifica, în timp util, dacă persoanele fizice sau juridice dețin sau controlează conturi. Acestea ar trebui, de asemenea, să aibă mecanisme pentru a asigura că autoritățile competente au în funcțiune un procedeu de identificare a bunurilor fără notificarea prealabilă a proprietarului. Atunci când se investighează spălarea banilor, infracțiunile predate conexe și finanțarea actelor de terorism, autoritățile competente trebuie să aibă posibilitatea de a solicita toate informațiile relevante deținute de UIF.

Recomandarea GAFI nr. 31

Informații de bază cu privire la suspect, care trebuie colectate la etapa de identificare și urmărire

Data și locul nașterii
(copii ale certificatului
de naștere,
pașaportului etc.)

Informații cu privire la
soț/soție și alte rude
aproprite (dacă,
eventual, suspectul va
încerca să transfere
activele)

Foto recente ale
suspectului + căutare
informații din surse
publice (incl. Media
socială)

Nr. de telefon, poșta
electronică, adresa
fizică etc. ale
suspectului

Adresa fizică,
înregistrarea, nr. TVA
în caz de răspundere
penală corporativă

Cazierele judiciare ale
suspecților relevanți

Informații relevante care trebuie colectate de la alte autorități la etapele de identificare și urmărire

UIF

- RTS/RAS: informații despre tranzacții, nume, numere de telefon, adrese, emailuri (posibil și adresele IP)
- Întrebări de follow-up către entitățile obligate
- Informații din partea altor UIF-uri

Supervizorul PSB/CFT

- Informații privind categoriile de riscuri
- Informații privind monitorizarea tranzacțiilor
- Informații privind controalele

Autoritatea de supraveghere prudențială

- Fluxuri financiare de nivel înalt
- Riscuri operaționale
- Riscuri financiare
- Probleme de solvabilitate/lichidități

Registre publice

- Registrul cadastral
- Registrul companiilor
- Registrul vehiculelor
- Informații privind BE/BEF

Atenție la natura diferită a UIF și la impactul acestui fapt asupra abilității de a face schimb de informații și de a-și exercita competențele de investigație

Informații relevante care trebuie colectate de la alte autorități la etapele de identificare și urmărire

Autorități vamale

- Sistemul transfrontalier de declarare a numerarului
- Import/export: identificarea activelor, a conturilor bancare și a taxelor plătite
- Tipologiile spălării banilor, de ex. facturare dublă

Autorități fiscale

- Pot să identifice veniturile declarate, activele și conturile bancare
- Pot să identifice veniturile neimpozitate prin stabilirea profilurilor financiare
- Acorduri de schimb de informații cu autoritățile fiscale din alte țări

Autorități în domeniul migrației

- Persoanele care intră sau pleacă din țară
- Informații despre vize

Informații relevante care trebuie colectate de la sectorul financiar la etapele de identificare și urmărire

Cererea de prezentare a informațiilor bancare

- Istoricul tranzacțiilor ale suspectului
- Identificarea partenerilor (eventual identificarea complicilor)
- Reflectarea istoricului activelor, călătoriilor, a stilului de viață, a veniturilor ascunse/neimpozitate etc.

Monitorizarea conturilor

- Notificări din partea băncii în caz de mișcări de pe conturi (atât intrări cât și ieșiri din conturi)
- Relevant în calitate de probe, contribuie la identificarea activelor

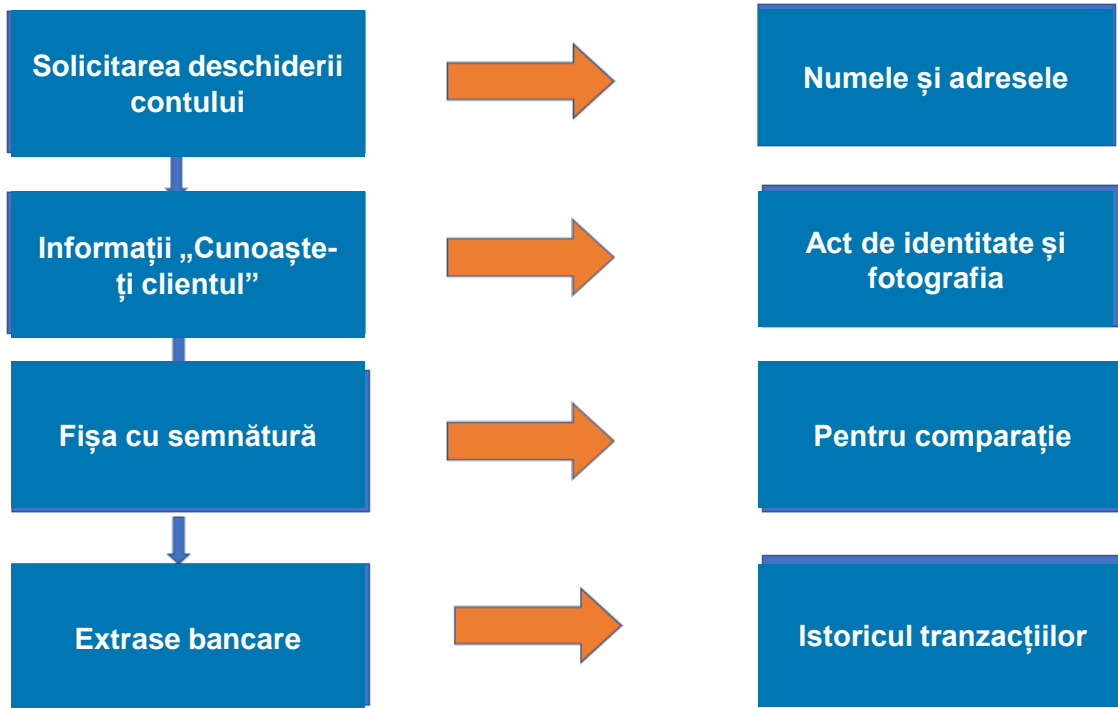
Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații

Art 18: pot fi efectuate următoarele măsuri speciale de investigații cu autorizarea judecătorului de instrucție, la demersul procurorului:

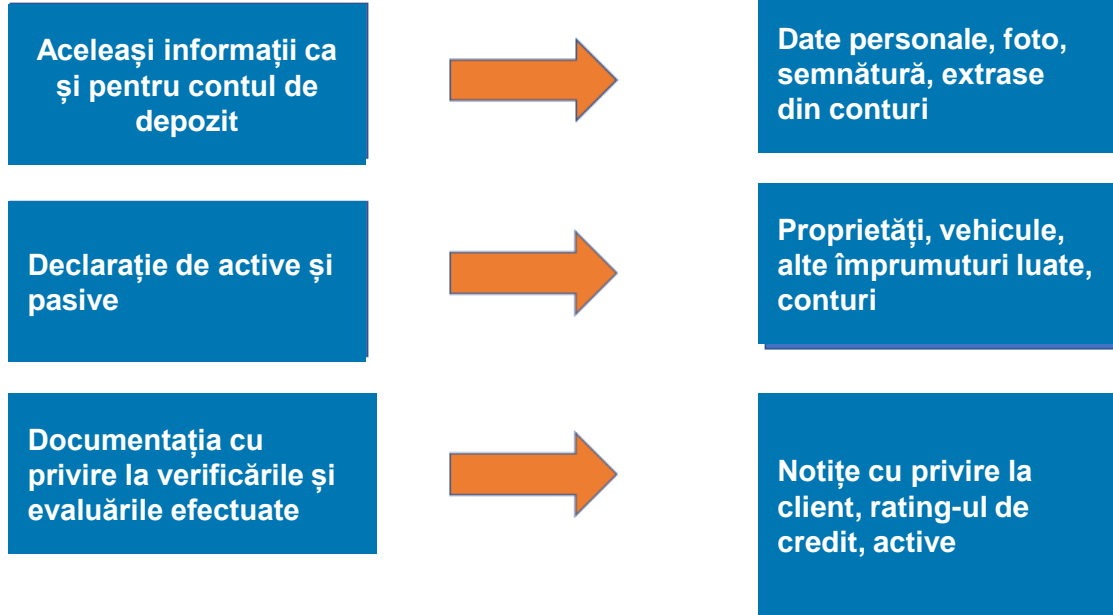
...

f) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară

Cont de depozit – informații inițiale de bază

Cont de împrumut

Examinarea creditelor

AMPHLETT CORPORATION	
Statement of Cash Flows	
For the year ended December 31, 2016	
<i>Operating Activities</i>	Amount (\$ thousands)
Net Income	\$800,000
Adjustment to convert net income to a cash basis	
Add, Depreciation and amortization	\$260,000
Less, Gain on sale of investment	(\$70,000)
Add, Decrease/(Increase) in Account Receivables ¹	(\$150,000)
Add, Decrease/(Increase) in Inventory	\$15,000
Add, Increase /(Decrease) in Account payable	\$50,000
Cash flow from Operating Activities	\$905,000
<i>Investing Activities</i>	
Purchase of Property and Equipment	(\$1,150,000)
Proceeds from sale of property and equipment	\$200,000
Purchase of Marketable securities	(\$200,000)
Proceeds from Long Term Investment	\$150,000
Cash flow from Investing Activities	(\$1,000,000)
<i>Financing Activities</i>	
Proceeds from short term bank debt	\$190,000
Proceeds from new issue of common stock	\$180,000
Dividend paid	(\$350,000)
Cash flow from Financing Activities	\$20,000
Change in Cash flow	(\$75,000)
Beginning Cash Balance	\$90,000
Ending Cash Balance	\$15,000

➔ Salarii

➔ Alte venituri

➔ Alte conturi

➔ Investiții

➔ Fonduri necunoscute

Extras de cont fictiv

Examinarea debitelor

The December bank statement and cash T-account for Stewart Company follow:

BANK STATEMENT					
Date	Checks	Deposits	Other		Balance
Dec. 1					\$ 60,000
6	\$ 7,720				52,280
11	650	\$28,000			79,630
17	18,900				60,730
23		37,000			97,730
26	650				97,080
30	26,200	19,000	NSF*	\$400	89,480
31			Interest earned	100	89,580
31			Service charge	250	89,330

* NSF check from J. Left, a customer.

Cash (A)			
Dec. 1	Balance	60,000	
	Deposits		Checks written during December:
Dec. 11		28,000	7,720
23		37,000	650
30		19,000	18,900
31		14,000	650
			250
			26,200
			6.000

Extras de cont fictiv

- ➔ Identificarea averii
- ➔ Tipare de activități
- ➔ Locații
- ➔ Achiziții
- ➔ Statut de membru în asociații
- ➔ Alte conturi

Informații relevante care trebuie colectate prin metode speciale de investigații la etapele de identificare și urmărire

Interceptarea comunicării

- Date istorice: legături cu alte persoane relevante pentru suspect
- Date „vii”: expunerea integrală a convorbirilor cu suspectul; pot fi scoși la iveală complicități, averile ascunse etc.

Informații de la agenți

- Atragerea agenților și a informatorilor
- Poate oferi informații importante despre complici, riscuri, planificare, averi ascunse etc.
- Este nevoie de persoane instruite

Percheziții incl. sub acoperire

- Percheziții ale imobilelor și a echipamentelor IT, incl. a telefoanelor mobile
- În caz de percheziții sub acoperire pot fi utilizate dispozitive video și audio ascunse
- Verificări sub acoperire a bagajelor în aeroporturi: pot fi dezvăluite informații despre circulația suspectului

Analiza informației de la deținuți

- Informații oferite voluntar de către deținuți
- Pot oferi detalii despre rețele, modalități de remunerare, modelul afacerii, piețe etc. ale unei rețele sau a unui grup criminal organizat

Legea nr. 59/2012 cu privire la mijloace speciale de investigație menționează „investigații sub acoperire”, fără a menționa însă ceva concret despre agenți sau informatori!

Sfat 7: Utilizarea mijloacelor speciale de investigație este deseori o metodă foarte eficientă de colectare a datelor relevante pentru investigațiile financiare

Competențe de utilizare a mijloacelor speciale de investigații în Moldova

Autorizare prin ordin judecătoresc

- Percheziții la domiciliu – instalarea mijloacelor de supraveghere audio/video – supraveghere prin mijloace tehnice la domiciliu – interceptarea comunicărilor – percheziție/sechestrul a trimiterilor poștale – monitorizare/control a tranzacțiilor și informațiilor financiare – localizare GPS – colectarea datelor de la prestatorii de servicii de telecomunicații

Autorizare prin permisiunea procurorului

- Identificarea proprietarului calculatorului – urmărire vizuală – controlul transmiterii banilor – investigații sub acoperire – supraveghere transfrontalieră – livrări controlate – colectări de probe – analiza documentelor/a obiectelor – preluarea controlului

Autorizare din partea conducătorului subdiviziunii specializate a organului de control

- Interogare – colectarea informației despre persoane și acțiuni – identificarea persoanelor

Temeiul legal:
Legea nr. 59/2012 cu privire la mijloacele speciale de investigații

Legea nr. 59/2012, art. 18, alin. 3: ...se efectuează numai în cadrul unui proces penal:
a) mijloacele speciale de investigație care necesită autorizarea judecătorului de instrucție, b) controlul transmiterii banilor, c) supravegherea transfrontalieră, d) livrările controlate.
Ce înseamnă asta?

ARBI este o subdiviziune specializată a CNA, respectiv are competențe în domeniu!
Cât de frecvent sunt utilizate mijloacele menționate mai sus?

Caz de fraudă în Bulgaria

1. Persoana A este cetățean al Bulgariei care a avut în trecut reședință în Moldova. El a fost recent condamnat pentru fraudă în Bulgaria, fiind vorba de o infracțiune săvârșită acum 5 ani. Persoana A a fost implicat în deposedarea prin înșelăciune a victimelor din Bulgaria de o sumă totală de circa USD 1,200,000, bani care așa și nu au mai fost recuperați de autoritățile bulgărești.
 2. La scurt timp de la săvârșirea infracțiunii, persoana A s-a mutat în Moldova, unde a deschis un cont bancar pe care a transferat USD 900,000, sumă cu care acesta ulterior și-a achiziționat un imobil în sudul țării unde și s-a mutat cu traiul.
 3. Nouă luni în urmă, A a fost arestat în România. Imediat după arestarea acestuia, fratele lui A (rezident din Moldova) a aranjat vânzarea proprietății din numele lui A. Suma obținută din vânzarea proprietății, la moment evaluată la USD 1,3 milioane, a fost depusă pe un cont care îi aparține fratelui lui A (în Moldova).
 4. Acest caz a fost adus la cunoștința CNA de către un grup de victime din Bulgaria.
- Care agenții din RM ar trebui să se implice în legătură cu acest caz și ce anume ar trebui de făcut reieșind din informațiile oferite?
 - Trebuie/pot oare autoritățile din Moldova să întreprindă careva acțiuni pentru recuperarea și indisponibilizarea activelor/produsului infracțional?
 - Are oare Moldova jurisdicția de a se implica în legătură cu infracțiunile legate de acest caz?

Indiciul 3

Însărcinarea 3

Grupul 2 vor prezenta primii

Grupul 1 vor prezenta feedbackul lor și vor completa răspunsul primului grup

Grupurile 3 și 4 vor comenta dacă va fi necesar

60 min pentru pregătire

30 min pentru prezentare

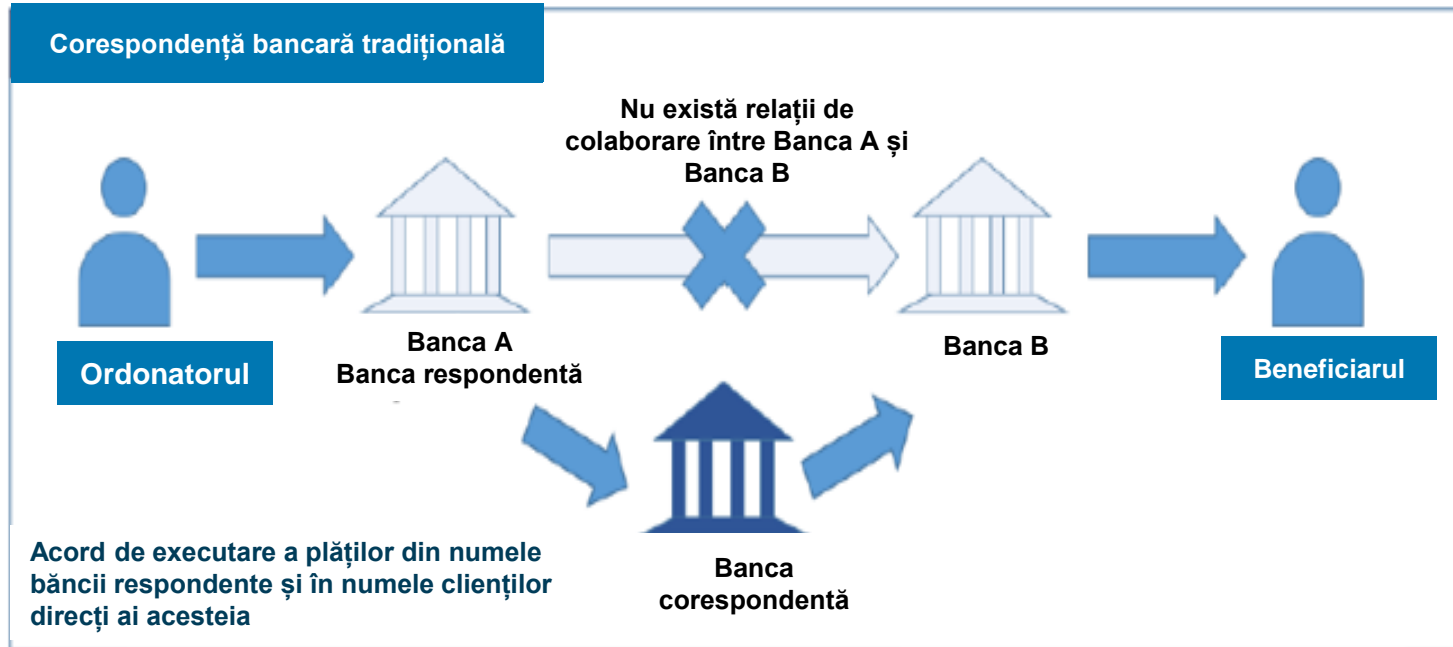
Lecția 4: Subiecte speciale

- Investigații cu privire la bănci corespondente
- Investigații cu privire la activele virtuale

Correspondență bancară

- Corespondența bancară constă în prestarea serviciilor bancare de către o bancă (banca corespondentă/ordonatoare) unei alte bănci (banca respondentă/beneficiară). Relații de corespondență bancară pot fi stabilite atât între băncile aflate în aceeași țară cât și cu băncile din străinătate. Corespondența bancară reprezintă un element esențial al sistemului global de plăți, în special în cazul tranzacțiilor transfrontaliere.
- Relațiile de corespondență bancară pot avea diverse forme: „corespondență bancară tradițională”, „corespondență bancară de inserție (*nested*)” sau „conturi corespondente de transfer”

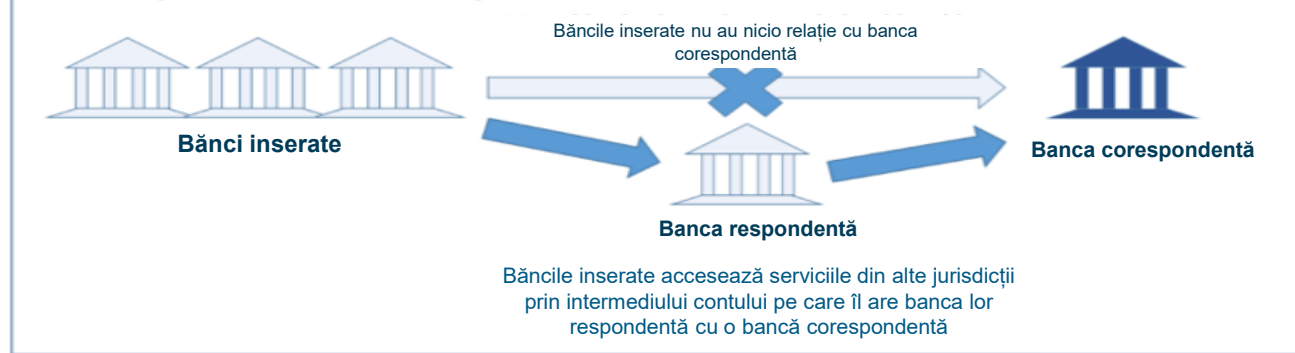
Tipuri de corespondență bancară

Tipuri de corespondență bancară

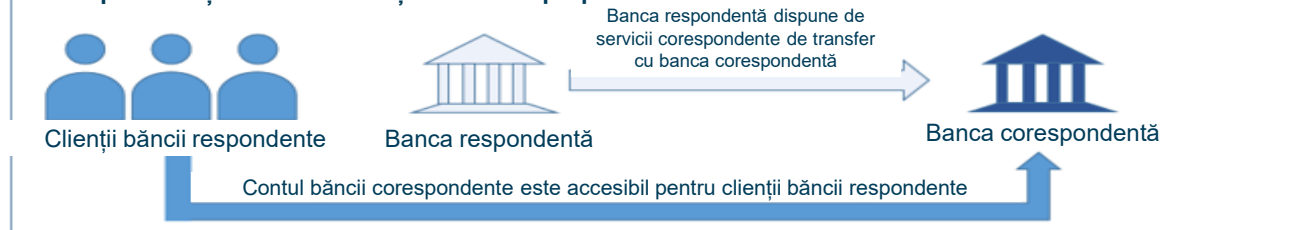
Corespondență bancară de inserție

Utilizarea relațiilor de corespondență bancară a unei bănci de către un număr de bănci inserate, prin intermediul relațiilor acestora cu banca direct respondentă a acestora pentru realizarea tranzacțiilor și obținerea accesului la alte servicii financiare

Conturi corespondente de transfer

Banca respondentă le permite clienților săi intermediari să acceseze contul corespondent al acesteia în mod direct pentru a-și realiza tranzacțiile în nume propriu

Principalele riscuri legate de corespondența bancară

Lipsa relațiilor directe cu părțile subiacente

Informații limitate cu privire la tranzacțiile subiacente

Lipsesc relațiile față-în-față

Miza se pune pe eventualele breșe în sistemele de control ale băncii respondente

Apetit crescut pentru riscuri din partea băncii respondente

Regimuri de reglementare mai puțin rigide

Riscuri ascunse datorate activităților de inserție (*nested activities*)

Recomandarea GAFI nr.13 privind corespondența bancară

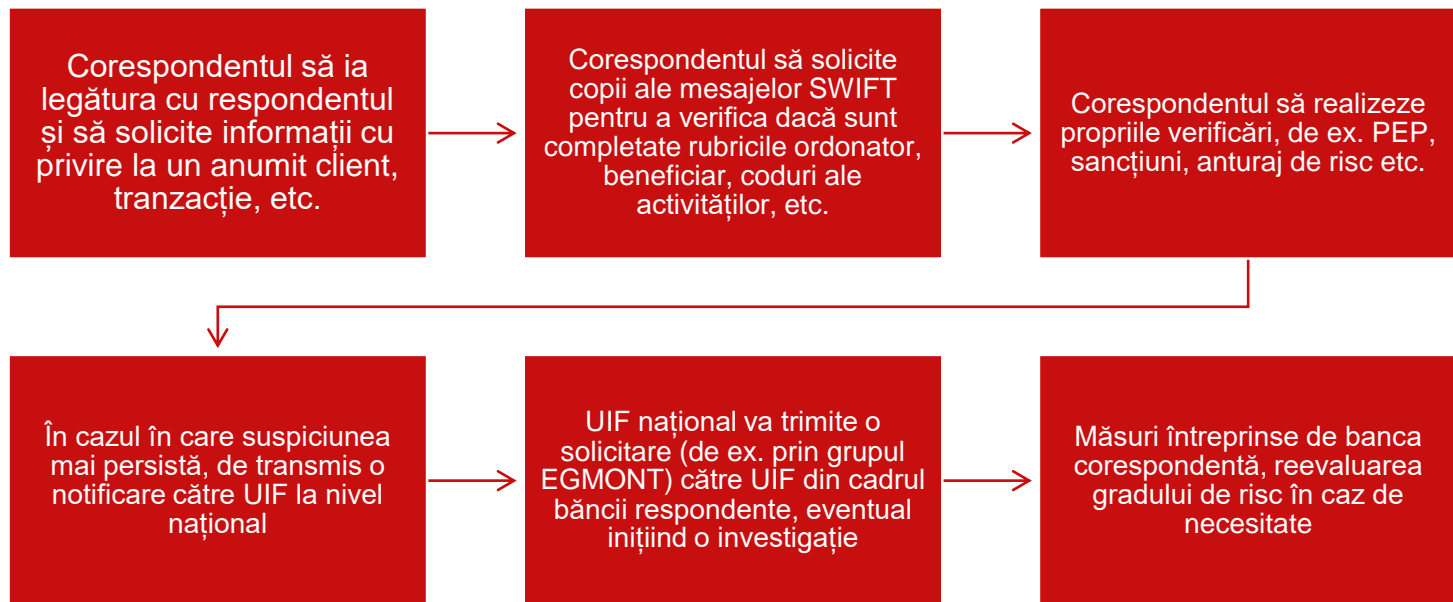
Instituțiile financiare trebuie ca, pe lângă realizarea în mod normal a măsurilor de identificare a clienților, să întreprindă următoarele măsuri în relația de corospondent bancar și alte relații similare desfășurate trans-frontalier:

- Colectarea de informații suficiente privind instituția corespondentă în vederea înțelegerii în totalitate a naturii activității corespondentului și a stabili, din informațiile disponibile public, reputația instituției și calitatea supravegherii, inclusiv dacă aceasta a făcut obiectul vreunei investigații de spălare a banilor sau finanțare a terorismului sau unei acțiuni de reglementare
- Evaluarea controalelor efectuate de instituția corespondentă în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului
- Obținerea aprobării conducerii, înaintea stabilirii unei noi relații de corespondent
- Înțelegerea clară a responsabilităților fiecărei instituții
- În legătura cu „plățile prin conturi”, luarea acelor măsuri care să o satisfacă, ca banca corespondenta să a verificat identitatea și să a întreprins măsurile de identificare a clienților care au acces direct la conturile acestora și să ca este în măsură să furnizeze, la cererea băncii corespondente, date corespunzătoare de identificare a clienților.

Atenție: GAFI nu impune (băncii respondente) cerința de „cunoaște clientul clientului tău” KYCC ci doar cerința de „cunoaște-ți clientul tău” KYC

Investigații privind corespondența bancară - sugestii

În caz de suspiciuni privind comiterea infracțiunii de spălare a banilor prin intermediul clienților respondenți:

Active virtuale – definiții

Active virtuale (AV):

Activele virtuale reprezintă reprezentări digitale de valoare care pot fi transformate în sau utilizate în calitate de plăți. Aici nu se includ valutele digitale fiduciare (valută declarată legală de către o guvernare).

Criptovalută:

Un activ virtual descentralizat protejat prin criptografie și care poate fi folosit drept mijloc de schimb, poate fi transferat, stocat și comercializat în mod. Cele mai populare dintre miile de criptomonede sunt Bitcoin și Ether.

NFT (monedă nefungibilă):

Un activ virtual totalmente unic. Pe când există o multitudine de Bitcoinuri, există doar un singur NFT de fiecare fel. Deseori acestea reprezintă un element specific al artei digitale sau alt tip de proprietate digitală sau chiar reală.

Furnizor de servicii în domeniul activelor virtuale (VASP):

O afacere care prestează oricare din serviciile enumerate mai jos:

- Transfer sau schimb între activele virtuale și valutele fiduciare, sau dintre diferite tipuri de active virtuale;
- Securizarea și gestionarea activelor virtuale;
- Servicii financiare legate de emiterea activelor virtuale.

Portofel pentru monedă digitală:

Mijloc pentru deținerea, păstrarea și transferarea activelor virtuale

Utilizarea frauduloasă a activelor digitale de către infractori

Activele virtuale pot fi implicate la oricare dintre etapele spălării banilor, inclusiv:

- Infracțiune predicat: De exemplu, obținerea de fonduri prin activități ilegale prin vânzări ilicite ale bunurilor/serviciilor în schimbul unor active virtuale.
- Plasare: convertirea activelor virtuale dobândite pe căi ilegale în valori fiduciare în cadrul sistemului financiar tradițional.
- Stratificare: Convertirea valorilor fiduciare în valori virtuale, facerea schimbului de active virtuale, conversie între active virtuale și conversia activelor virtuale în valori fiduciare.
- Integrare: similar cu spălarea banilor murdari, o companie online care acceptă plăți în criptomonă poate fi atrasă în scheme de legitimizare a veniturilor și de spălare a criptomonedei murdare.

Investigații privind activele virtuale – standardul GAFI

Recomandarea GAFI nr. 15

„Pentru gestionarea și atenuarea riscurilor aferente activelor virtuale, statele trebuie să asigure reglementări în privința prestatorilor de servicii legate de activele virtuale în conformitate cu cerințele din domeniul PSB/CFT, astfel încât aceștia să fie înregistrați, licențiați și supuși unor sisteme de monitorizare eficiente pentru a fi asigurată respectarea principiilor relevante stabilite în Recomandările GAFI.”

Statele trebuie:

- 1) Să înțeleagă riscurile de spălare a banilor și a finanțării terorismului cărora le este susceptibil sectorul financiar;
- 2) Să licențieze sau să înregistreze prestatorii de servicii legate de activele virtuale;
- 3) Să supravegheze sectorul respectiv în aceeași manieră în care sunt supravegheate alte instituții financiare.

Prestatorii de servicii legate de activele virtuale trebuie:

- 1) Să implementeze aceleași măsuri preventive pe care le implementează instituțiile financiare, inclusiv măsurile de precauție, de evidență și raportare a tranzacțiilor suspecte;
- 2) Să obțină, să ducă evidența și să transmită informații cu privire la beneficiar atunci când se realizează transferurile.

Recomandări GAFI privind activele virtuale

Recomandări de bază din 2019

- Cum se încadrează activitățile cu active virtuale și prestatorii de servicii cu active virtuale în domeniul de aplicare a Recomandărilor GAFI?
- Cum ar trebui statele și autoritățile competente să aplice Recomandările GAFI în contextul activelor virtuale și a prestatorilor de servicii în acest domeniu?
- Cum se aplică Recomandările GAFI prestatorilor de servicii legate de activele virtuale și altor entități (inclusiv băncilor și brokerilor/dealerilor cu valori mobiliare) care au tangență cu sau prestează direct servicii legate de active virtuale?

Recomandări actualizate din 2021

Clarificarea definiției activelor virtuale și a prestatorilor de servicii legate de active virtuale (VASP)

Recomandări de aplicare a standardelor GAFI în legătură cu criptomonede stabile

Recomandări adiționale cu privire la riscuri și instrumente disponibile pentru state în abordarea problemei spălării banilor și a finanțării terorismului prin intermediul tranzacțiilor de la persoană la persoană

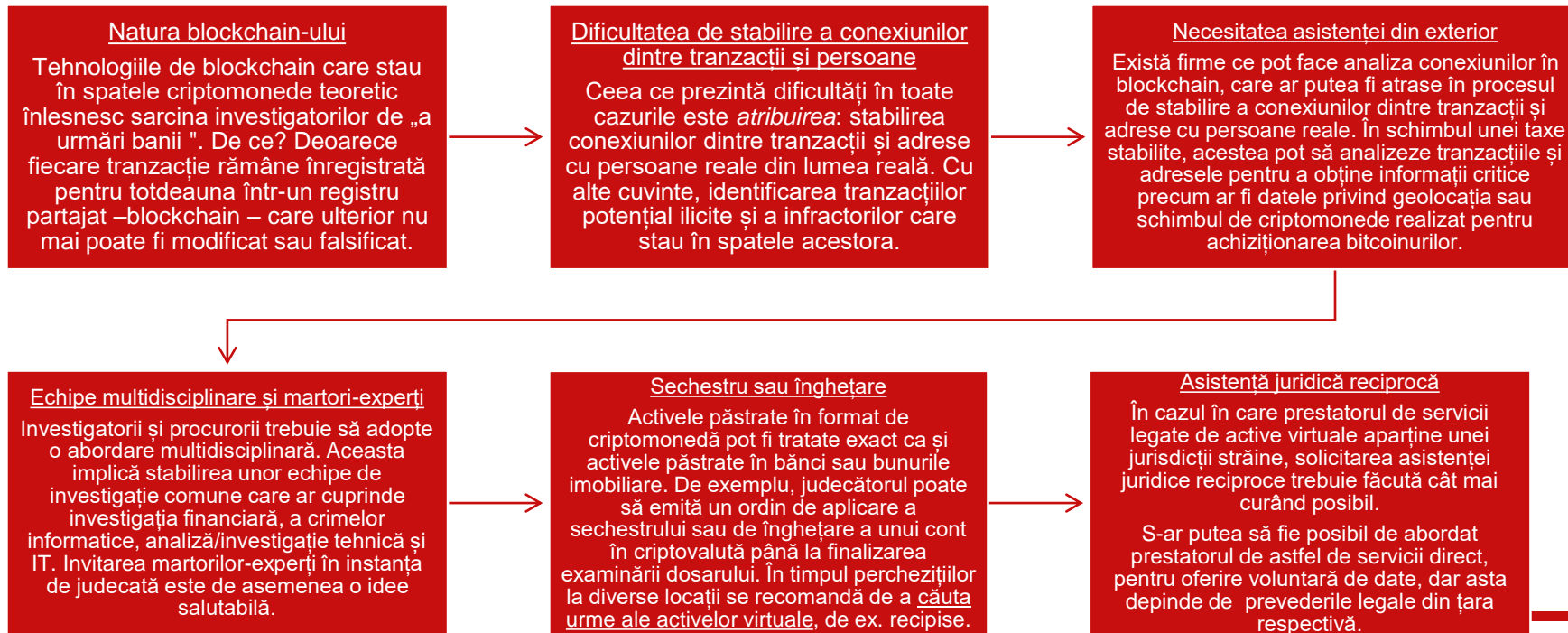
Recomandări actualizate cu privire la licențierea și înregistrarea prestatorilor de servicii legate de active virtuale

Recomandări adiționale pentru sectorul public și privat legat de implementarea „regulii călătorilor”, și

Principii de partajare a informațiilor și cooperare între entitățile de supraveghere asupra prestatorilor de servicii legate de active virtuale

Recomandări de investigare a spălării banilor prin intermediul activelor virtuale

Indiciu 4

Însărcinarea 4

Grupul 4 vor prezenta primii

Grupul 3 vor prezenta feedbackul lor și vor completa răspunsul primului grup

Grupurile 1 și 2 vor comenta dacă va fi necesar

60 min pentru pregătire

30 min pentru prezentare

Lecția 5: Indisponibilizarea, confiscarea și administrarea activelor

- Standarde internaționale cu privire la indisponibilizarea, confiscarea și administrarea activelor
- Aplicarea sechestrului și înghețarea
- Confiscare
- Administrarea activelor

Tipurile de bază de sechestrul

Aplicarea sechestrului asupra beneficiilor directe obținute

Aplicarea sechestrului asupra activelor de valoare echivalentă cu cea a beneficiilor directe obținute

Aplicarea sechestrului asupra bunurilor infracționale combinate

Aplicarea sechestrului asupra activelor generate de bunurile infracționale

Aplicarea sechestrului asupra activelor aflate în posesia terților

Aplicarea sechestrului pentru indisponibilizarea activelor supuse confiscării extinse sau confiscării fără condamnare

Aplicarea sechestrului asupra instrumentelor săvârșirii infracțiunii

Sfat 8: Utilizați în maximă măsură pașii preventivi precum sechestrul și înghețarea pentru a indisponibiliza activele pentru o eventuală confiscare ulterioară

Considerente importante în legătură cu aplicarea sechestrului

- Reprezintă, de regulă, o măsură aplicată în contextul unui proces judiciar;
- Care este momentul potrivit pentru aplicarea sechestrului? Este important de menținut un echilibru: pe de o parte, a nu vă da de gol în fața suspectului, iar pe de altă parte de a nu scăpa activele;
- Suspectul poate fi întâmplător informat prin realizarea altor pași în cadrul investigației, respectiv este foarte importantă cooperarea între echipele de investigație penală și de investigație financiară.

Înghețare

- Înghețarea activelor este, de regulă, mai degrabă o măsură administrativă decât o măsură aplicată în cadrul unui proces judiciar;
- În unele țări chiar și sectorul financiar poate avea competența de a bloca sau de a întârzia procesarea unor tranzacții;
- Listele de sancțiuni în baza Rezoluției Consiliului pentru Securitate al ONU (UNSCR), inclusiv pentru înghețare;
- Sancțiuni/înghețare reglementată prin legislația de nivel regional, de ex. regulile UE;
- Aplicarea sancțiunilor/înghețare în baza legislației naționale din Moldova?
- Cum sunt distribuite listele de sancțiuni ale ONU?

Cazul „Porsche”

Probe necesare pentru a demonstra dreptul de proprietate?

- Cetățeanul S, din Danemarca, care a fost învinuit de comiterea unei fraude, a fugit în Spania;
- S a fost arestat de poliția spaniolă în timp ce se afla pe scaunul pentru pasageri într-un automobil de marca Porsche;
- S îl cunoștea pe A deoarece uneori îi oferea în chirie spațiul din subsolul imobilului său;
- Poliția a aplicat sechestru asupra Porsche-ului, considerând că acesta este proprietatea lui S și că reprezintă un produs infracțional.

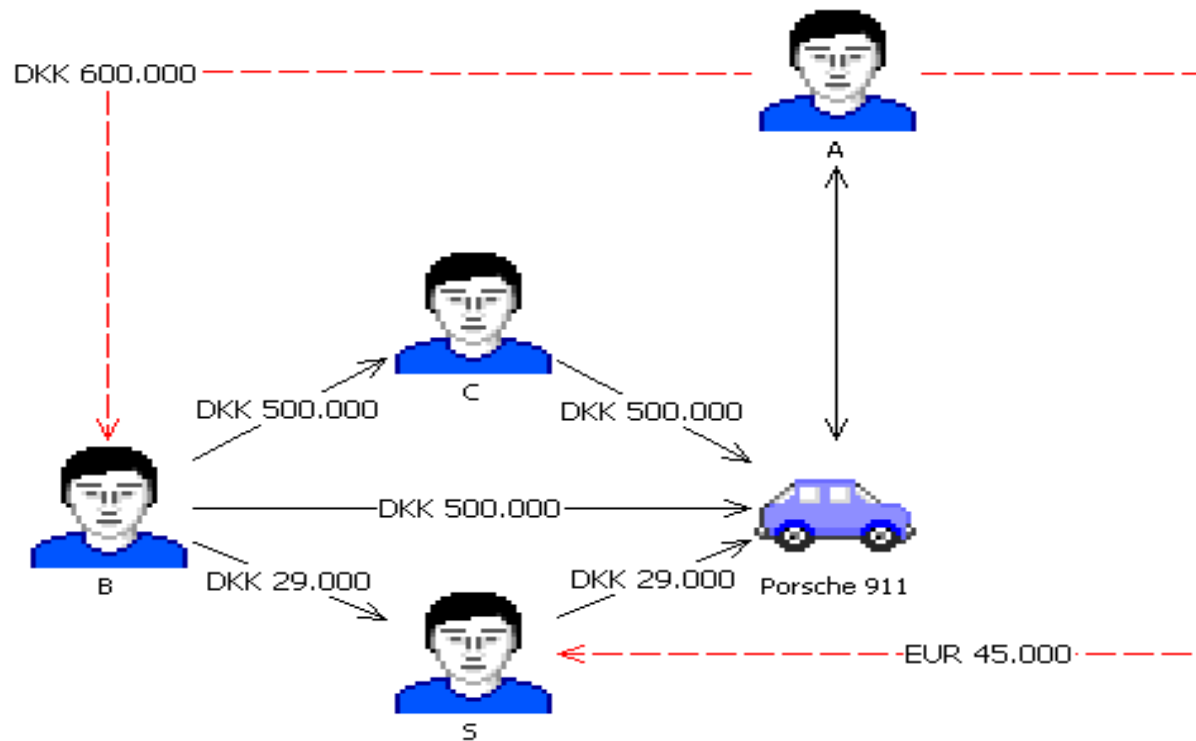

Cazul „Porsche”

La domiciliul inculpatului (S) au fost găsite următoarele:

- Manualul utilizatorului
- Cutii speciale de depozitare
- O cheie pentru automobil
- Document de înregistrare (pe numele lui A)
- Documente de asigurare (pe numele lui A)
- Factură de la un garaj (pe numele lui S)

Cazul „Porsche” – plăți

Cazul „Porsche” – plăți

- Prima plată (DKK 29.000) din partea lui S, care a obținut banii de la tatăl său (B)
- A doua plată (DKK 500.000) de la C (un prieten al lui S), care a primit banii de la B
- A treia plată (DKK 500.000) de la B
- A îi returnează lui S suma de EUR 45.000
- A îi returnează lui B suma de DKK 600.000

Cine este proprietarul automobilului?

Automobilul poate fi sechestrat doar dacă S este proprietarul acestuia!
Dacă se va stabili că totuși proprietar este A, poliția va trebui să renunțe la aplicarea sechestrului asupra acestuia!

Tipurile de bază de confiscare

Confiscarea beneficiilor directe obținute

Confiscarea activelor de valoare echivalentă cu cea a beneficiilor directe obținute

Confiscarea bunurilor infracționale combinate

Confiscarea activelor generate de bunurile infracționale

Confiscarea activelor aflate în posesia terților

Confiscarea activelor în contextul confiscării extinse sau confiscării fără condamnare

Confiscarea instrumentelor săvârșirii infracțiunii

Aplicarea sechestrului și confiscarea se fac în baza unor reguli paralele/similare deoarece autoritățile aplică sechestrul la etapa de investigație asupra acelor bunuri care ulterior, după o eventuală condamnare, vor putea fi confiscate

Recomandarea nr.4 GAFI : confiscare extinsă și confiscare fără a fi bazată pe o condamnare

Recomandarea nr.4 GAFI: „Țările pot avea în vedere adoptarea de măsuri care să permită confiscarea unor astfel de câștiguri sau instrumente de realizare a acestora, fără să necesite o condamnare penală (confiscare fără a fi bazată pe o condamnare) sau pot să ceară unui infractor să demonstreze originea legală a proprietății pretinse a fi pasibile de confiscare, în măsura în care o astfel de cerință este în conformitate cu principiile legilor interne.”

Activele provenite din săvârșirea unei alte infracțiuni neidentificate atunci când persoana este condamnată pentru o infracțiune gravă (confiscare extinsă). Dar ce înseamnă „infracțiune gravă”? În unele țări, pentru aplicarea confiscării extinse are loc inversarea sarcinii probei.

Confiscarea fără a fi bazată pe o condamnare este o măsură ce poate fi aplicată atât în sistemul de justiție penală cât și în justiția civilă. În sistemul de justiție penală, de exemplu, în cazurile când infractorul a decedat sau e de negăsit. În sistemul dreptului civil, de exemplu, urmând conceptul de „avere nejustificată”, banii fiind supuși impozitării și, posibil, confiscării.

Regulile privind aplicarea sechestrului în Moldova

Codul de Procedură Penală, art. 203-210

Reguli generale de aplicare a sechestrului (în conformitate cu recomandările GAFI)

Legea nr. 48/2017 cu privire la ARBI, art. 10

ARBI va asigura înghețarea bunurilor infracționale prin:

- Solicitarea ordinului de aplicare a sechestrului din partea judecătorului în conformitatea cu prevederile Codului de procedură Penală
- Emiterea ordinului de înghețare

ARBI va asigura emiterea ordinului de înghețare pentru o perioadă de până la 30 de zile lucrătoare

Discutați despre diferențele dintre sechestr și înghețare!
Cum asigură ARBI indisponibilizarea activelor după
expirarea acelor 30 de zile (pentru confiscare ulterioară)

Regulile privind confiscarea în Moldova

Codul Penal art. 106 – Confiscare specială

Reflectă toate cerințele stabilite în recomandările 4 și 38 ale GAFI, în Convenția Națiunilor Unite privind combaterea criminalității organizate transnaționale, precum și ale Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC), de ex. prevederi referitoare la beneficii directe, valoare echivalentă, beneficii combinate, produsele beneficiilor, instrumentele săvârșirii infracțiunii etc.

Codul Penal art. 106.1 – Confiscare extinsă

Lista infracțiunilor grave în cazul cărora este aplicabilă confiscarea extinsă

Averile dobândite de infractor pe parcursul ultimilor 5 ani înainte de săvârșirea infracțiunii în valoare de peste 20 de salarii medii lunare

Banii în numerar sunt confiscați în regim prioritar

În cazul confiscării extinse aparent nu există o inversare a sarcinii probei, ci mai degrabă reguli obiective bazate pe valoarea salariului mediu lunar

Cum se aplică în practică regulile privind confiscarea extinsă?

Nu există prevederi cu privire la confiscarea care nu este bazată pe o condamnare?

Administrarea activelor

Notă la recomandările 4 și 38 ale GAFI :

„Statele trebuie să stabilească mecanisme care vor permite autorităților competente administrarea eficientă și valorificarea activelor înghețate, sechestrate sau confiscate. Aceste mecanisme trebuie să fie aplicabile atât în contextul procedurilor la nivel național, cât și ca răspuns la solicitările din partea altor state.”

Prederile legislației din RM privind administrarea activelor

**Instrucțiune cu privire la
evidența și gestionarea
mijloacelor financiare**

ARBI gestionează și ține evidența mijloacelor înghețate și puse sub sechestru

NB: Această instrucțiune conține un capitol cu privire la returnarea bunurilor

**Codul de Procedură
Penală art. 12**

Mecanismul de recuperare a activelor: ARBI solicită procurorului să scoată bunurile de sub sechestru. ARBI valorifică (vinde) bunurile sechestrate

**Legea nr. 48/2017 cu
privire la ARBI art. 11**

ARBI are obligația de evaluare, gestionare și valorificare a bunurilor infracționale (dar poate să delege aceste sarcini conform art. 11.3)

**HG cu privire la aprobarea
regulamentului de
evaluare, gestionare și
reucperare a bunurilor
infracționale**

Secțiunea despre administrarea bunurilor infracționale puse sub sechestru

Caz de corupție în Italia

1. 'C' este un demnitar din Italia. El a fost arestat la Napoli și urmează să apară în fața instanței pentru învinuire de corupție. Biroul Național Anticorupție (BNA), autoritatea competente din Italia care desfășoară investigație în privința lui 'C' a înaintat o cerere de asistență juridică reciprocă cu scopul identificării și aplicării sechestrului asupra activelor din Moldova controlate de către 'C'.
 2. În solicitarea din partea BNA sunt prezentate aspectele principale ale dosarului împotriva lui 'C'. Profitând de poziția sa de demnitar 'C' primea mită pentru atribuirea contractelor publice. Potrivit investigatorilor BNA, lui 'C' i-au fost plătite sume în valoare totală de USD 500.000. O parte din banii obținuți din mită, în valoare totală de USD 240.000, au fost transferați pe câteva conturi din Moldova în privința cărora BNA are dovezi că, deși nu sunt deschise pe numele lui 'C' acestea sunt totuși controlate de el și folosite în beneficiul său.
 3. De asemenea, BNA a intrat în posesia unui document în Italia care indică faptul că banii transferați au fost ulterior folosiți pentru achiziționarea unei case în Moldova. Prețul de cumpărare a acestuia a fost USD 150.000. Atât imobilul cât și conturile bancare sunt înregistrate pe numele prietenei lui 'C', tot ea locuind în casa respectivă. Se presupune că la momentul actual soldul total din conturi ajunge la USD 75.000.
- Ce agenții din Moldova trebuie să fie implicate ca răspuns la solicitarea din partea Italiei?
 - Ce pași ați întreprinde dvs. pentru investigație/recuperare a activelor?
 - Există oare elemente care ar indica comiterea unor infracțiuni pe teritoriul Moldovei?

Însărcinarea 5

Grupul 1 își vor prezenta concluziile primii

Grupurile 2, 3 și 4 vor oferi feedback și vor adăuga concluziile lor. Fiecare grup își va prezenta actul de acuzare.

60 min pentru pregătire

30 min pentru prezentare

Lecția 6: Cooperare internațională

- Asistență juridică reciprocă (AJR)
- Comisii rogatorii
- Alte forme de cooperare

Standardele internaționale privind cooperare între state

Recomandarea GAFI nr. 36

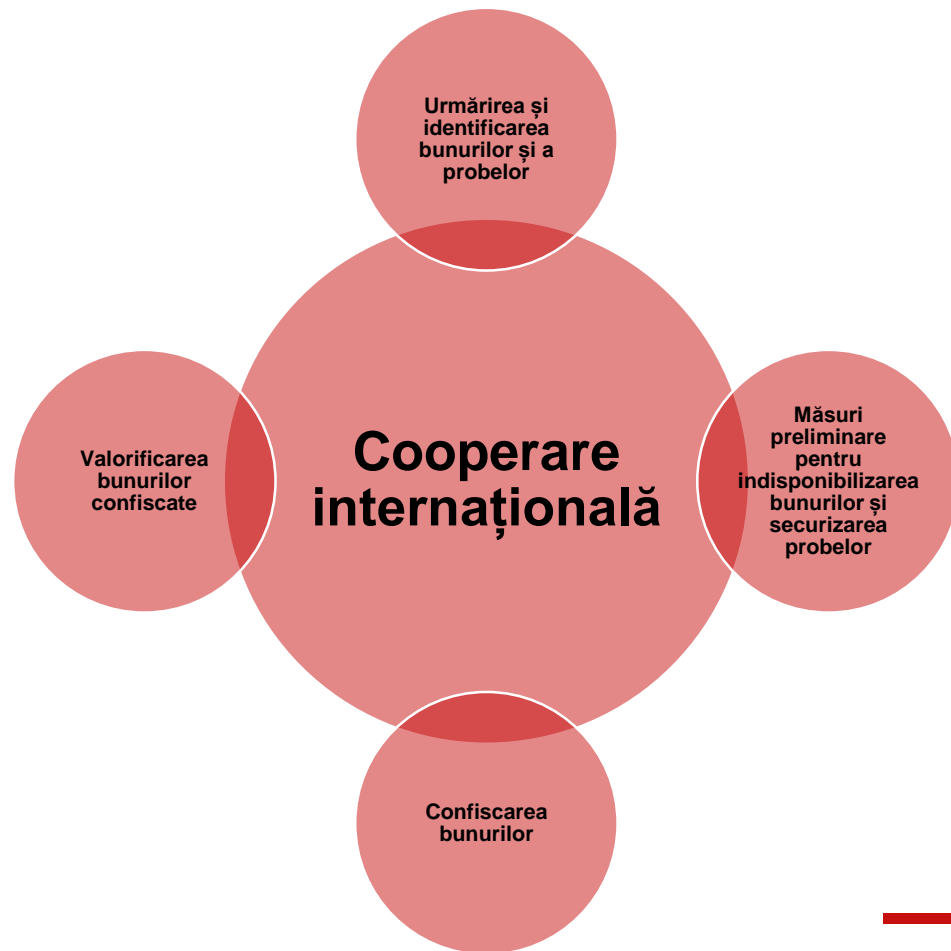
„Țările trebuie să acorde în regim de urgență, constructiv și efectiv cea mai largă gamă de asistență juridică reciprocă în legătură cu investigațiile privind spălarea banilor, inclusiv infracțiunile predicat asociate, finanțarea terorismului, urmărirea penală și procedurile legate de acestea”.

Convenția Națiunilor Unite contra criminalității organizate transnaționale

Prevederi specifice cu privire la acordarea asistenței solicitate de țările terțe: „(a) strângerea de dovezi sau de depoziții; (b) înmânarea actelor judiciare; (c) efectuarea de percheziții și sechestre, precum și de blocări; (d) examinarea de obiecte și cercetarea la fața locului; (e) transmiterea de informații, de probe și de rapoarte de expertiză; (f) transmiterea originalelor sau a copiilor certificate pentru conformitate ale documentelor și dosarelor pertinente, inclusiv ale documentelor administrative, bancare, financiare sau comerciale și ale documentelor societăților comerciale; (g) identificarea sau localizarea produselor infracțiunii, bunurilor, instrumentelor sau a altor lucruri în scopul strângerii elementelor de probă; (h) facilitarea înfățișării voluntare a persoanelor în Statul Parte solicitant; (i) acordarea oricărei alte asistențe compatibile cu dreptul intern al Statului Parte solicitat.”

Integrarea componentei de cooperare internațională în investigațiile financiare

Sfat 9: Inițiați procedura de Asistență juridică reciprocă la etapa cât mai devreme și mențineți conexiuni personale cu omologii dvs. din alte țări.

Exemple de cooperare internațională

- Asistență neformală
- Dezvăluiri spontane de informații
- Echipe comune de investigații
- Solicitări de Asistență juridică reciprocă
- Recunoaștere reciprocă a măsurilor provizorii
- Extrădare

Principii cheie ale cooperării internaționale

- Integrați elementul de cooperare internațională la toate etapele dosarului de recuperare a bunurilor infracționale
- Dezvoltați și mențineți conexiuni personale
- Implicați-vă pe canalele de asistență neformală înainte, în timpul și după transmiterea solicitării de Asistență juridică reciprocă
- Atenție la barierele legale
- Principiul dublei încriminări
- Extrădarea propriilor cetățeni?

Comisii rogatorii

- Autoritatea care trimite solicitarea
- Obiectul și motivul solicitării
- Identitatea/naționalitatea persoanei vizate
- Specificați convenția în temeiul căreia este înaintată solicitarea, precum și prevederile legislației naționale (baza legală)
- Descrierea infracțiunii
- Sumar al faptelor
- Bariera lingvistică

Alte canale de cooperare

Grupul Egmont

- Schimb de informații prin intermediul unei platforme de internet securizate
- Asistență în identificarea activelor, a persoanelor asociate și a altor conexiuni (în afară de aplicarea măsurilor de constrângere)
- Moldova este membră a acestui grup

Interpol

- Cooperare și schimb de informații între serviciile de poliție
- Baze de date a vehiculelor, navelor și a lucrărilor de artă furate

Partajarea activelor

Recomandarea GAFI nr. 38

„Țările trebuie să aibă în vedere luarea unor măsuri care ar permite împărțirea între, sau cu alte țări, a bunurilor confiscate în special, atunci când confiscarea este direct sau indirect rezultatul acțiunilor de cooperare coordonate ale autorităților de aplicare a legii”

Convenția ONU împotriva criminalității organizate transfrontaliere , art. 14.3.b

Țările pot avea în vedere în mod special să încheie acorduri sau aranjamente care să prevadă posibilitatea să împartă cu alte State Părți, sistematic ori de la caz la caz, acest produs sau aceste bunuri ori fondurile provenind din vânzarea lor, conform dreptului său intern sau procedurilor sale administrative

Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC), art. 57

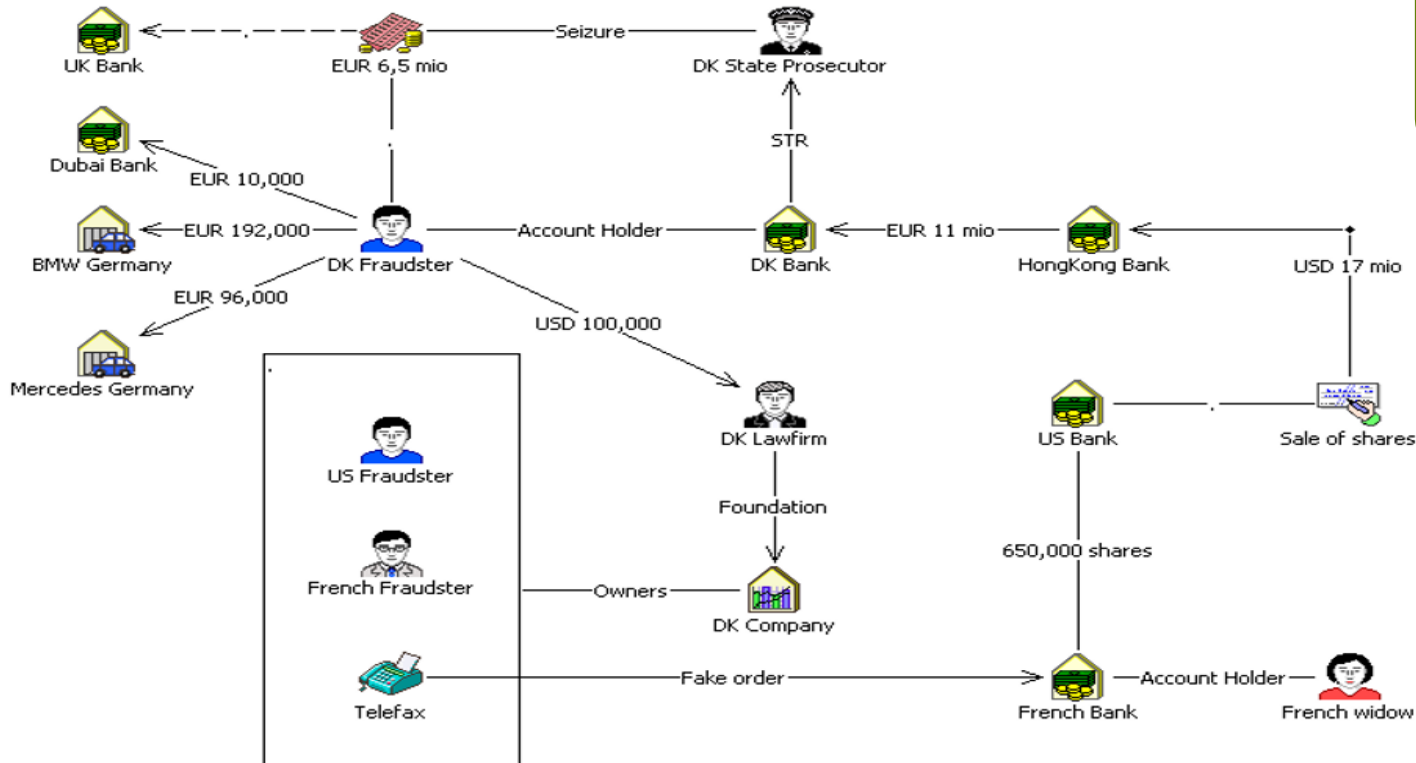
Punctul 2: Țările trebuie să poată să asigure returnarea activelor

Punctul 5: Țările trebuie să acorde atenție specială încheierii acordurilor cu privire la administrarea finală a bunurilor confiscate

Sfat 10: Verificați în prealabil dacă țara către care trimiteți o solicitare este deschisă pentru partajarea activelor confiscate și/sau returnarea activelor victimelor. În contextul cooperării prioritizați statele care asigură aceste posibilități.

Poate oare Moldova să partajeze activele confiscate cu alte state?

Cazul francez de spălare a banilor

Tipurile cooperării
internaționale?
Autoritățile relevante?

Cele 10 sfaturi: recapitulare

- 1) Cunoașterea riscurilor (infracțiunilor financiare) este necesară pentru luarea unor decizii strategice cu privire la contramăsuri și pentru aplicarea unei abordări bazate pe riscuri;
- 2) Colectarea informației operative are scopul de a asigura un fundament cât mai solid pentru luarea deciziilor;
- 3) Informațiile financiare sunt uneori similare cu probele datorită naturii factuale a acestora (de ex. informații cu privire la conturi obținută printr-un raport de tranzacție suspectă), respectiv s-ar putea să nu fie nevoie de un mandat din partea instanței sau de asistență juridică reciprocă pentru obținerea aceluiași informații de către echipa de investigare;
- 4) Activitățile teroriste pot fi finanțate atât din surse ilegale cât și legale, ceea ce respectiv are impact asupra planului de investigație;
- 5) Investigațiile financiare complexe necesită o planificare detaliată a etapelor, termenelor, pașilor de investigație și a competențelor necesare;
- 6) Procurorii trebuie să colaboreze cu echipa de investigație pentru a stabili strategia de colectare a probelor reieșind din prevederile legislației;
- 7) Utilizarea mijloacelor speciale de investigație este deseori o metodă foarte eficientă de colectare a datelor relevante pentru investigațiile financiare;
- 8) Utilizați în maximă măsură pașii preventivi precum sechestrul și înghețarea pentru a indisponibiliza activele pentru o eventuală confiscare ulterioară;
- 9) Inițiați procedura de Asistență juridică reciprocă la etapa cât mai devreme și mențineți conexiuni personale cu omologii dvs. din alte țări;
- 10) Verificați în prealabil dacă țara către care trimiteți o solicitare este deschisă pentru partajarea activelor confiscate și/sau returnarea activelor victimelor. În contextul cooperării prioritizați statele care asigură aceste posibilități.

Exercițiu adițional (în funcție de timp)

1. Puncte pentru a dovedi exercițiul
2. Simulare de proces

Argumente de utilizat în timpul exercițiilor – spălarea banilor (Codul Penal art. 243)

(1) Spălarea banilor săvârșită prin:

a) **convertirea** sau **transferul** bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite, în scopul de a **tăinui** sau de a **deghiza** originea ilicită a bunurilor sau de a ajuta orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale, de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni;

b) tăinuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, transiterii, deplasării **proprietății reale** a bunurilor ori a drepturilor aferente de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

c) **dobândirea, deținerea** sau **utilizarea** bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite;

d) participarea la orice **asociere, înțelegere, complicitate** prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii acțiunilor prevăzute la lit. a)-c)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 8000 la 11000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu folosirea **situației de serviciu**

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2350 la 5350 unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 10000 la 13000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita anumite activități sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) de **un grup criminal organizat** sau de **o organizație criminală**;

b) în **proporții deosebit de mari**,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 13000 la 16000 de unități convenționale sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiuni ilicite constituie și faptele comise în afara teritoriului țării dacă acestea conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni în statul în care au fost comise și pot constitui elementele constitutive ale unei infracțiuni comise pe teritoriul Republicii Moldova.

Argumente de utilizat în timpul exercițiilor

– Delapidare (Codul Penal art. 191)

(1) Delapidarea **averii** străine, adică **însușirea**, **dispunerea** sau **folosirea** ilegală a bunurilor altei sau ale altor persoane de către cel căruia i-au fost **încredințate** în baza unui **titlu** și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui, care a produs **daune considerabile**,

se pedepsește cu amendă în mărime până la 850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

(2) Delapidarea averii străine, săvârșită:

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu cauzarea de daune în proporții considerabile;

d) cu **folosirea situației de serviciu**,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a **ocupa anumite funcții** sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2.1) Delapidarea averii străine săvârșită de administratorul unei bănci,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2.2) Delapidarea bunurilor de patrimoniu cultural din siturile arheologice sau din zonele cu potențial arheologic

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1850 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(22), săvârșite de un **grup criminal organizat** sau de o **organizație criminală**,

se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Probele admise în Moldova

Codul de Procedură Penală art. 93 - Probele

(1) Probele sânt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

1) declarațiile bănuितului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;

2) raportul de expertiză judiciară;

3) corpurile delictive;

4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;

5) documentele (inclusiv cele oficiale);

6) înregistrările audio sau video, fotografiile;

7) constatările tehnico- științifice și medico-legale;

8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele;

9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art. 276¹ dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control.

10) procesul-verbal de control, întocmit în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, un alt act de control/administrativ cu caracter decizional, întocmit de un organ de control în rezultatul unui control efectuat conform legislației speciale în vigoare.

(3) Elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobândite de organele de control de stat, organul de urmărire penală, de organul de constatare sau de altă parte în proces, cu respectarea prevederilor prezentului cod.

Ce înseamnă probe bune – spălarea banilor?

Convertire – transfer – tănuire – deghizare – proprietate reală – achiziție – posesie – utilizare – asociere – înțelegere – complicitate – situație de serviciu – grup criminal organizat – organizație criminală – proporții deosebit de mari

Grupurile 1 și 2 vor selecta fiecare câte 5 concepte legale din art. 243 a Codului Penal:

- a) Definiți conceptele;
- b) Ce probe solide ar putea fi prezentate în instanță pentru documentarea conceptelor respective?
- c) Cum poate fi planificată colectarea probelor respective?

Veți lucra 30 min în grupuri, apoi veți reveni în sala de curs principală pentru a face prezentarea (15 min)

Ce înseamnă probe bune – Delapidare

Avere – însușire – dispunere – folosire – încredințate – titlu – daune considerabile – situație de serviciu – anumite funcții – grup criminal organizat – organizație criminală

Grupurile 3 și 4 vor selecta fiecare câte 5 concepte legale din art. 191 din Codul Penal:

- a) Definiți conceptele;
- b) Ce probe solide ar putea fi prezentate în instanță pentru documentarea conceptelor respective?
- c) Cum poate fi planificată colectarea probelor respective?

Veți lucra 30 min în grupuri, apoi veți reveni în sala de curs principală pentru a face prezentarea (15 min)

Însărcinarea 6 – proces simulat

1. Toate cele patru grupuri pregătesc discursul final al procurorului, elucidând punctele forte în dosar (20 min)
2. Toate patru grupuri pregătesc discursul final al apărării, elucidând punctele slabe în dosar (20 min)
3. Formatorul va selecta care grupuri vor prezenta cele două discursuri și care grupuri vor avea rolul a doi judecători
4. Cele două grupuri selectate își prezintă discursului (15 + 15 min)
5. Prezentarea verdictelor judecătorilor de către celelalte două grupuri (10 min în camera de deliberări + 10 min prezentare)

Curs de instruire în domeniul investigațiilor financiare, Moldova

Speță: Sunshine Oil & Gas Company, Moldova

Indiciul 1

„Sunshine Oil & Gas Company” este o companie privată înregistrată la Chișinău, Moldova. Compania a fost înființată în anul 2020. Compania se ocupă cu livrări de produse petroliere și gaz către cumpărătorii privați de pe întregul teritoriu al Moldovei. Potrivit bilanțului contabil anual din data de 1 ianuarie 2023, compania deservește 50 000 de cumpărători privați. În cadrul companiei există un Departament Vânzări activ care se ocupă de atragerea a noi clienți.

Pentru a beneficia de livrări de produse petroliere sau gaz, cumpărătorilor li se impune condiția de a achita în avans până la data de 1 noiembrie a anului curent pentru volumul de petrol/gaz care le va fi livrat în următorul an. Cu alte cuvinte, cumpărătorii trebuie să plătească în avans până la data de 1 noiembrie 2022 pentru livrările de care vor beneficia în anul 2023. Suma medie achitată de către clienți până la data de 1 noiembrie 2022 a constituit USD 500.

Compania „Sunshine Oil & Gas Company” planifică să își extindă capacitățile pentru a putea asigura stocarea unui volum mai mare de produse petroliere și gaze care urmează a fi distribuite clienților. Costurile pentru extinderea capacităților au fost estimate la 3 milioane USD, întreaga sumă fiind luată ca împrumut de la banca comercială Credit Bank din Chișinău pe data de 1 iulie 2022. Lucrările de construcție au început la scurt timp de la încasarea sumei împrumutate, iar până la data de 1 ianuarie 2023 suma de 1 milion USD a fost deja debursată contractantului principal, o companie din Tiraspol, numită „Solid Construction”. În afară de această companie, au mai fost și altele care au livrat materiale de construcție și manoperă în valoare de USD 700.000, însă aceste companii nu și-au primit încă plata.

Informații suplimentare cu privire la „Sunshine Oil & Gas Company”

Informații cu privire la companie:

Sunshine Oil & Gas Company Ltd., bd. Cruc 123, Chișinău. Companie înregistrată pe data de 1 ianuarie 2020 cu un capital social de USD 250.000

Director începând cu 1 februarie 2022: Andrei Popescu

Director până la 1 februarie 2022: Nicolae Lungu

Contabil: Constantin Crețu, Chișinău

Numărul de angajați: 70 în total, patru (4) în Departamentul Vânzări

Anul fiscal: 1 ianuarie - 31 decembrie

Primul an fiscal: 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2020

Fondatorul companiei: Igor Sîrbu, Str. Iazului 86, Chișinău

Planul de afaceri:

Potrivit informației din planul de afaceri, compania achiziționează petrol și gaz de la producătorii străini din Bulgaria, Azerbaidjan și Rusia cu respectarea sancțiunilor impuse la nivel internațional.

Produsele petroliere și gazele sunt vândute cumpărătorilor privați de pe tot teritoriul Republicii Moldova. Compania intenționează să își extindă afacerea și numărul de clienți. Potrivit bugetului, compania ar urma să obțină profit brut în anul 2023 în valoare de circa USD 6-7 milioane.

Informații cu caracter personal:

Andrei Popescu are antecedente penale, inclusiv o condamnare precedentă pentru deținerea drogurilor. Locuiește la o adresă cu mențiunea „post-restant” pe bd. Dacia 24, Chișinău; Nicolae Lungu nu are antecedente penale. Locuiește pe str. Kiev 59, Chișinău.

Pe data de 2 ianuarie 2023, la ora 11:00, un post de radio important din Moldova a difuzat știrea despre intrarea în stare de faliment a companiei Sunshine Oil & Gas Company. Potrivit surselor acestui post radio, pe parcursul ultimelor câteva luni au parvenit un șir de plângeri din partea cumpărătorilor care nu și-au primit livrările de produse petroliere și gaze pentru care au plătit în avans, precum și din partea furnizorilor de materiale și servicii de construcții care invocau întârzieri de achitare.

La sediul companiei, pe bd. Cruc 123, Chișinău, sunt trase obloanele. Reportajul a fost difuzat repetat în cadrul buletinului de știri de la ora 12:00. Din partea politicianului a fost luat un interviu de la purtătorul de cuvânt al Partidului Conservator care a declarat că domeniul protecției consumatorilor este destul de slab reglementat în legislația actuală, în special într-un domeniu atât de sensibil precum este cel al produselor petroliere și al gazelor, menționând că partidul său va aborda acest subiect la nivel de guvern.

Mai târziu în aceeași zi, unul din clienții Sunshine Oil & Gas Company a depus o plângere la poliție în Chișinău. Cazul respectiv a fost repede evidențiat și prioritizat, fiind creată o echipă de investigație interinstituțională. Prima ședință pentru investigarea cazului a fost stabilită pentru 3 ianuarie 2023.

La ședința din 3 ianuarie conducătorul echipei de investigație a adus proiectul bilanțului contabil anual pentru anul 2022 al companiei. Cifrele pentru anul 2022 sunt următoarele:

Venituri din vânzări	25.000.000
Costul bunurilor vândute	19.000.000
Profit brut	6.000.000
Cheltuieli de personal, administrative etc.	1.500.000
Cheltuieli pentru dobânzi etc.	1.000.000
Restanțe față de creditorii comerciali	700.000
Profit înainte de impozitare	2.800.000
Impozit	800.000
Profit net	2.000.000

Echipele de investigație a fost informată că un avocat local, Dl. Rotaru, va fi desemnat în calitate de administrator al companiei aflate în stare de faliment.

În afară de plângerea penală, conducătorul echipei de investigație a adus două rapoarte de tranzacții suspecte (RTS) datate din 15 decembrie 2022 recepționate de la Unitatea de informații financiare (UIF)

din Moldova. UIF nu a analizat conținutul RTS, dar le-a transmis în forma lor completă către conducătorul investigației.

Potrivit primului RTS, banca Hypobank din Chișinău a considerat drept suspecte două transferuri a câte USD 150.000 fiecare efectuate din contul Sunshine Oil & Gas Company pe data de 13 decembrie către un cont bancar din banca International Bank, Sofia, Bulgaria.

Potrivit celui de-al doilea RTS, banca Commercial Bank din Chișinău a considerat drept suspecte două transferuri a câte USD 75.000 și USD 125.000 realizate pe data de 30 noiembrie și 12 decembrie 2022, din conturile personale ale lui Andrei Popescu către un cont din banca National Bank din Luxembourg. Directorul companiei nu a fost suficient de clar în privința contextului tranzacțiilor respective, cu toate acestea banca Commercial Bank a acceptat să proceseze tranzacțiile.

Pe data de 6 ianuarie 2023 conducătorul investigației a fost contactat de administratorul dl. Rotaru. Este stabilită o întâlnire pentru dimineața zilei următoare. La această întâlnire administratorul a adus facturi neplătite și restante în valoare de USD 700.000 din partea furnizorilor de materiale și servicii de construcții. În afară de aceasta, administratorul a informat că și clienții companiei Sunshine Oil & Gas Company cel mai probabil vor ataca în instanță compania pentru sumele percepute în avans pentru care este foarte puțin probabil ca aceștia să își primească volumele de produse petroliere și gaze deja achitate. Potrivit administratorului, este greu de estimat cu exactitate numărul unor astfel de clienți deoarece există incertitudini privind caracterul real și complet al datelor înregistrate. Mai mult decât atât, se presupune că Sunshine Oil & Gas Company prefera să perceapă plățile în avans de la clienți în numerar.

Administratorul consideră că va dura ceva timp până va putea fi stabilit numărul exact de creditori. El a discutat cu o angajată a companiei, Cristina Luca, care declară că vechile registre contabile ale companiei se află în posesia dlui Lungu, iar înregistrările contabile făcute după schimbarea directorului sunt păstrate pe laptopul dlui Popescu. La sediul companiei de pe str. Iazului se află trei calculatoare de masă (desktop) pe care administratorul încă nu a găsit timp să le deschidă.

Însărcinarea 1

- 1) Cum veți organiza activitatea legată de acest caz: cine va fi implicat, pentru a face ce, când și cum?
- 2) Schițați un plan de investigație.
- 3) Ce abilități/competențe sunt necesare pentru o astfel de investigație?
- 4) Despre ce fel de infracțiuni ar putea fi vorba în acest caz? Ce probe ar fi relevante pentru a dovedi comiterea unor astfel de infracțiuni?
- 5) Ce surse de informații sunt relevante la această etapă?
- 6) Cum veți aborda/utiliza rapoartele de tranzacții suspecte (RTS)?
- 7) Ce pași considerați că ar putea fi făcuți deja la această etapă pentru a securiza eventualele bunuri infracționale?

Indiciul 2

Pe data de 10 ianuarie 2023 conducătorul investigației a primit un apel din partea administratorului dl. Rotaru, care l-a informat că încearcă să clarifice tabloul privind creditorii companiei. Mai mult decât atât, el a avut din nou o discuție cu angajata Cristina Luca, care îi oferise dlui Rotaru copii imprimate ale mai multor mesaje de e-mail din partea unui inspector de construcții din cadrul Departamentului Control Construcții aflat la acel moment la Varna, Bulgaria (pe malul Mării Negre) din care reiese că dl. Popescu i-a plătit acestuia o sumă de USD 125.000 pentru a obține licența de construcții a unui complex locativ. Inspectorul îi dorește dlui. Popescu succese în construcția complexului și îi mulțumește pentru un week-end minunat la Paris. În special acesta menționează o călătorie minunată cu automobilul în afara orașului. La sfârșitul mesajului de e-mail acesta adaugă: „... în următoarea viață mi-aș dori să mă văd la volanul unui Porsche 😊 ...” E-mailul datează din 17 decembrie 2022.

Administratorul nu a găsit nimic în documentația companiei care ar sugera implicarea companiei Sunshine Oil & Gas Company în proiecte de construcții.

Administratorul îi sugerează conducătorului investigației să discute cu Cristina Luca, deoarece ea a mai menționat ceva legat de sume considerabile în numerar care deseori rămâneau în safeul companiei. Echipa de investigație a realizat o audiere preliminară a dnei Luca care a declarat că până la data de 1 octombrie 2022 în cadrul companiei activau până la opt (8) agenți de vânzări, ea fiind angajată în calitate de office manager. Potrivit estimărilor sale, de fapt un număr mai mare decât acei 50.000 de clienți au plătit în avans livrările planificate pentru 2023, același lucru fiind valabil și pentru anul precedent. Ea de asemenea a confirmat că un număr mare de clienți achitau în numerar.

Câțiva ofițeri din cadrul echipei de investigație au fost abordați de către alți colegi care au auzit despre caz și cunoșteau persoane care au fost clienți ai companiei Sunshine Oil & Gas Company.

Pe data de 13 ianuarie 2023 administratorul îl contactează pe conducătorul investigației pentru a-l informa cu privire la soldul din contul Sunshine Oil & Gas deschis la banca Hypobank. Aproximativ USD 180.000 mai rămâneau în contul companiei. Mai târziu în aceeași zi, un reprezentant al băncii Hypobank a luat legătura cu conducătorul investigației pentru a-l informa că dl. Popescu a contactat banca cu solicitarea de a transfera suma de USD 90.000 în contul acestuia din cadrul Băncii Naționale din Luxembourg. Banca ezită să răspundă la solicitare, neavând certitudinea dacă dl. Popescu mai are împuternicirea respectivă în companie sau nu.

Însărcinarea 2

- 1) Există oare alte infracțiuni sau suspecți pe care echipa de investigație ar trebui să includă în procedură în baza noilor informații obținute? În caz de răspuns afirmativ, ce dovezi/probe vor fi necesare în legătură cu acestea?
- 2) Ce alți pași ar urma să întreprindă echipa de investigație (pentru colectarea datelor sau alte scopuri) reieșind din informațiile noi obținute?
- 3) Ar trebui oare echipa de investigație să pună sub sechestru sau să înghețe suma rămasă în contul companiei la banca Hypobank?
- 4) Ce răspuns ar urma să ofere conducătorul investigației reprezentantului băncii Hypobank în legătură cu solicitarea primită de către aceștia din partea Dlui. Popescu?

Indiciul 3

Pe data de 14 ianuarie 2023 echipa de investigație decide să percheziționeze calculatoarele aflate la sediul Sunshine Oil & Gas Company. De asemenea sunt dispuse percheziții la adresele de domiciliu ale domnilor Popescu și Lungu. Perchezițiile sunt realizate tot în aceeași zi.

Calculatoarele de la sediul Sunshine Oil & Gas Company

Examinând informațiile din calculatoare echipa de investigație a identificat înregistrări contabile care corespund cifrelor reflectate în bilanțul contabil anual pentru 2022. În afară de aceasta, echipa de investigație a identificat o bază de date cu numele a peste 60.000 de clienți. Printre fișiere a fost găsit un model de mesaj de răspuns adresat clienților. În acel model de mesaj scria că Sunshine Oil & Gas Company este o companie serioasă și că pentru a menține costurile scăzute sunt binevenite achitățile în numerar. De asemenea, în unul din calculatoare a fost găsit un raport cu privire la declarațiile unui avertizor de integritate, trimis în contextul sistemului de denunțare a neregulilor stabilit în cadrul companiei (aspect de care se ocupa contabilul dl. Crețu). Raportul de avertizare arată în felul următor:

Informații de contact ale avertizorului	
Nume	Anonim
Adresă	
Nr. de telefon	
Adresa de e-mail	Nickname1234@gmail.com

Posibili suspecti	
Nume	Managerii superiori, inclusiv directori ai Sunshine Oil & Gas Company
Adresă	Chișinău, Moldova
Nr. de telefon	
Adresa de e-mail	

Subiectul sesizării: Descrieți abaterile/neregulile sesizate și modul în care ați aflat despre acestea. Specificați: cine, când, unde, ce și cum?
1. Cine a comis abaterea/neregula? Managerii superiori, inclusiv directori ai Sunshine Oil & Gas Company
2. Când s-a întâmplat abaterea/neregula și când ați observat-o dvs.?

Am observat în septembrie 2022.

3. Unde s-a întâmplat?

La sediul Sunshine Oil & Gas Company la Chișinău, Moldova

4. Despre ce abatere/neregulă este vorba?

Suspectez că managerii superiori, inclusiv directorul Popescu, au primit mită (*otkat*) de la principalul contractant pentru lucrările de extindere a capacităților fizice a companiei (Compania Solid Constructions). Se presupune că pentru atribuirea contractului de antrepriză managerii companiei contractoare au primit 10 % din suma totală a contractului, cea mai mare parte a sumei respective fiindu-i oferită dlui Popescu.

De asemenea, suspectez că managerii nu aveau intenția de a restitui vreodată suma integrală împrumutată de la Credit Bank.

Am auzit conversații și am văzut mesaje de e-mail care m-au făcut să suspectez cele menționate mai sus.

5. Cum s-a întâmplat?

Presupusă mită (*otkat*) de la principalul contractant în construcții.
Posibilă recepționare frauduloasă a unui împrumut bancar

La domiciliul dlui. Popescu

Soția dlui. Popescu, dna. Maria Popescu a deschis ușa echipei de investigație sosite la adresa de domiciliu a suspectului. Ea a declarat că soțul ei, Andrei, nu este acasă și că „probabil că nu se va întoarce curând”, adăugând că este „obosită de năravurile lui”. Ea a zis că Andrei nu ține acasă nici un document, dar că „Obişnuiește să lucreze în camera sa din subsol”. Inițial nu a fost găsit nimic important în acea cameră, însă în spatele unui perete fals din capătul acesteia, în spatele unui perete-paravan, echipa de investigație a descoperit un dulap în care se afla un caiet negru și o mapă pe care scria „Sun Investment”.

În timp ce se îndrepta spre ieșire, conducătorul investigației a observat că dna. Maria Popescu purta un inel care părea a fi unul foarte scump, cu diamante.

Din informațiile din acel caiet reiese că pe parcursul anilor 2021 și 2022 dl. Popescu a reușit să dobândească sume semnificative de bani în numerar. Nu se cunoaște suma exactă, dar se presupune că e vorba de circa USD 200.000. Pe una din paginile de la sfârșitul caietului este indicat un număr de cont bancar de la Banca Națională din Luxemburg. În caiet s-a găsit și un înscris de mână cu următorul text „10% în numerar în caz de atribuire cu succes a contractului” cu o săgeată către numele Timur Muntean.

La domiciliul dlui. Lungu

Câteva scrisori de la Moldincon Bank demonstrează că începând cu 1 februarie 2022 dl. Lungu primea lunar circa USD 2.500 pe un cont personal al său. Domiciliul acestuia e lăsat vrainște de parcă el a plecat de acolo în mare grabă. Peste tot în apartamentul lui ard luminile.

În aceeași zi echipa de investigație a primit o scrisoare din partea unui avocat, dl. Rusu, care a solicitat să fie desemnat în calitate de avocat al apărării pentru dl. Lungu. Potrivit avocatului, dl. Rusu este dispus să depună mărturie doar că la momentul de față el nu are posibilitatea să revină în Moldova.

Dl. Popescu este de negăsit.

Între timp, pe data de 14 ianuarie, biroul Interpol de la Chișinău informează echipa de investigație că poliția din Bulgaria ar dori să discute informal cu privire la un inspector în construcții angajat la primăria Varna. Acel inspector în construcții este deranjat de mustrări de conștiință. Persoana de contact din cadrul poliției bulgărești este Hristo Stoichkov.

Reporterii sună încontinuu pentru a afla detalii legate de acest caz.

Administratorul dl. Rotaru cere să îi fie asigurat și lui accesul la materialele ridicate în urma perchezițiilor, inclusiv solicită asistență din partea echipei de investigație pentru a clarifica situația financiară a companiei aflată în stare de faliment.

Însărcinarea 3

- 1) Există oare alte infracțiuni sau suspecti pe care echipa de investigație ar trebui să includă în procedură în baza noilor informații obținute? În caz de răspuns afirmativ, ce dovezi/probe vor fi necesare în legătură cu acestea?
- 2) Ce alți pași ar urma să întreprindă echipa de investigație (pentru colectarea datelor sau alte scopuri) reieșind din informațiile noi obținute?
- 3) Cum veți reacționa/răspunde la solicitarea din partea poliției bulgare (transmisă prin intermediul Interpol)?
- 4) Cum veți reacționa la solicitările din partea administratorului și din partea avocatului?
- 5) Ce pași veți întreprinde în legătură cu mass-media?

Indiciul 4

Conținutul documentelor din mapa denumită „Sun Investment” se dovedește a fi un plan foarte detaliat al unui proiect de construcții în Varna, Bulgaria. Se pare că firma din spatele aceluia proiect de construcție este o companie înregistrată în Bulgaria cu denumirea Sun Investment Ltd. La funcția de director al companiei Sun Investment figurează o persoană cu numele Dimitar Popov.

La rubrica buget figurează costul estimat al proiectului în valoare de USD 1.300.000.

Un coleg al conducătorului investigației se află, din coincidență, într-o vacanță la Varna. Acesta l-a informat pe conducătorul investigației despre faptul că el a mers la adresa companiei Sun Investment. Alături de sediul companiei la acea adresă se afla un șantier de construcții marcat cu un panou pe care scria „Sun Investment Ltd”. Este vorba de un bloc locativ cu mai multe apartamente care aparent va fi degrabă finalizat. Acel coleg se interesează dacă poate fi de folos cumva echipei de investigație dacă oricum s-a întâmplat să fie acolo.

Poliția bulgară vă informează că în baza informațiilor pe care aceștia le-au examinat pe data de 15 ianuarie 2023 s-ar putea ca la conducerea companiei Sun Investment Ltd. Să se afle de fapt alte persoane decât acelea indicate în înregistrarea oficială. Această informație vine din partea dlui. Dimitar Popov, care a oferit mai multe explicații prin telefon aflându-se la domiciliul său în Cipru. El a declarat că a acceptat funcția de manager de afaceri în compania respectivă, însă practic nu a lucrat deloc în realitate. Cu toate acestea, i s-a plătit o sumă de USD 3.000. Acești bani îi erau plătiți de către o persoană care se prezenta cu numele Timur. Robert a explicat că el a semnat câteva documente și de atunci nu a mai auzit nimic de ei. Potrivit descrierii sale, Timur pare a fi de origine Moldovean sau român cu vârsta în jur de 40 de ani. El declară că ar putea să îl recunoască.

Însărcinare pentru indiciul 4:

- 1) Pregătiți comisiile rogatorii pentru Bulgaria și Luxemburg.
- 2) Indicați ce formalități trebuie îndeplinite înainte de inițierea comisiilor rogatorii.
- 3) Încercați să căutați informații privind poziția celor două țări în legătură cu partajarea activelor și returnarea activelor.
- 4) În baza informațiilor noi obținute, ce alți suspecti apar, ce alți pași veți întreprinde pentru colectarea datelor în contextul investigației?
- 5) Considerați oare oportun de organizat o interogare formală a dlui. Dimitar Popov? Dacă da, cu ce statut îl veți interoga – de suspect sau martor? Cum credeți că ar fi oportună audierea acestuia? De către poliție sau de către un magistrat? Și unde anume?
- 6) Ce instrucțiuni îi veți da colegului dvs. „dispus să ajute”?

Însărcinarea 5

Dosarul integral de investigație a fost transmis procurorului

- 1) În baza informațiilor acumulate până acum, realizați o schemă grafică a fluxului de numerar.
- 2) În baza informațiilor acumulate, elaborați un plan de rechizitoriu: va trebui să stabiliți pe cine anume îl puneți sub acuzare și pentru care infracțiuni.
- 3) Faceți o listă de probe pe care dvs. (în calitate de procuror) le veți prezenta în fața instanței de judecată.
- 4) Considerați oare că procurorul trebuie să urmeze o strategie anume în timpul procesului de judecată?
- 5) Care va fi poziția procurorului în legătura cu eventuala confiscare: după părerea dvs., care sunt produsele infracționale în acest caz ce pot/trebuie să fie confiscate?

Însărcinarea 6 (dacă timpul va permite)

Veți organiza o simulare de proces în instanță de judecată.

Grupul 1 va acționa în numele procurorului, va prezenta cazul și argumentele în favoarea condamnării pe marginea învinuirilor aduse.

Grupul 2 va acționa în numele avocatului apărării, va elucida punctele slabe din rechizitoriu și va prezenta argumente în favoarea achitării.

Grupul 3 și grupul 4 vor acționa fiecare aparte ca și judecători, pronunțând hotărârea instanței.